

Peipsiääre TEATAJA

NR 11 (88) DETSEMBER 2025

Vallavanema
tervitus

Peipsiääre vald võõrustas
üle-eestilist
kommunikatsiooniseminari

Kuidas sõprusest
kasvas Kallaste selts

Lk 3

Lk 4

Lk 6

Juhan Liivi muuseumi uus püsinäitus avab luuletaja omailma

Detsembrikuu esimesel päeval avasime muuseumis uue näituse "Vaimulained / vaimupained", mille lähtepunktiks on igapäevane vajadus olla mõistetud. Oma eluajal häbematuult vähe mõistmist kogunud Juhan Liiv tõusis ometigi ümbritsevatest oludest kõrgemale ja suutis luua erakordset loomingut.

Oleme näitusega püüdnud minna Juhan Liivi poeetilisse maailma, mida iseloomustavad ootamatud vaatepunktid, teravad vastandused ning teadlik lihtsus. Eesmärgiks on kirjaniku loomingut tähenduslike silmapilkude kaudu ka kirjanduskaugematele inimestele lähemale tuua. Liivi loomingut sügavuti avav näitus põhineb uusimal teadustööl, selle üks kuraatoreid, muuseumi teadur Tanar Kirs kaitses detsembrikuus oma doktoritöö "Juhan Liiv kirjanduslikus traditsioonis".

Näitus paikneb erinevates keskkondades üle muuseumi territooriumi - peamajas, näitusemajas, Juhan Liivi kodus olnud rehemajas ning välialal. Kasutatud on nii audio- ja videolavastusi, ruumiinstallatsioone kui virtuaalreaalsust. Kõik need lahendused aitavad külalastajal Juhan Liivi maailma sisse elada.

Näituse loovjuhi Mairo Rääski sõnul valiti näituse tegemiseks üsna keeruline tee, aga lõpptulemus sai väga huvitav. "See näitus ei ole asi iseeneses, vaid püüab suhestuda muuseumis juba olemasolevate kihistuste

Püsinäituse "Vaimulained / vaimupained" avamisel 1. detsembril 2025.

ja keskkondadega ning töötab tervikuna. Esmakordselt Eestis on kirjaniku elu ja looming kokku võetud ka meelise rännakuna virtuaalreaalsuses."

Näiteks antakse ruumiinstallatsiooniga edasi jutustuse "Vari" 8 päevaga kirjutamise intensiivsust 1892. aastal. Sellest sai Liivi elus murdepunkt, ülepinge tõttu vallandus skisofreenia ning noore kirjaniku tuleviku lootused purunesid pikaks ajaks. Näitusel

on ka mängitud mõttega, mis toimuks siis, kui Juhan Liiv käiks tänapäevase terapeudi visiidil või kuidas suhtuks temasse külarahvas praegu.

Peamaja keldris, mis seni oli külalastajatele kogu ulatuses suletud, avaneb nüüd Juhan Liivi loominguline autoportree. Vormiliselt on siin esile toodud nappi stiili ja teravaid tippe. Samuti on luuletaja omailmas hierarhiad sageli ümber pööratud - väikestest saavad suured ja suurtest väikesed. Lähemalt on avatud mõningaid Liivi teoseid. Seifiukse kaudu pääseb Liivile veelgi lähemale, siin on võimalik kogeda tema maailma virtuaalreaalsuse kaudu.

Näituse "Vaimulained / vaimupained" loovjuht on Mairo Rääsk, kuraatorid Tanar Kirs ja Mari Niitra, teostaja Blueray OÜ. Kunstilistesse ja tehnilistesse lahendustesse on panustanud väga suur hulk inimesi. Näituse valmimist toetasid muuseumide kiirendi ja Peipsiveere arenguprogramm.

Pildigaleriid näituse avamisest vaata muuseumi Facebooki lehel.

Tule muuseumisse külla! Uksed on talvisel ajal avatud esmaspäevast reedeni kell 10-16, muul ajal eelneval kokkuleppel.

Mari Niitra
Liivi muuseumi juhataja

JAANUARI ÜRITUSED

3. jaanuar

10.30 Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev. Mälestuskimpude asetamine Alatskivi, Vara ja Kodavere Vabadussõja mälestussamba jalamile ning major Valter Pedaku mälestuskivi juurde.
18.00 Kummituslik õhtusöök Alatskivi lossis.

7. jaanuar

11.00 Kohvitund laulu ja tantsuga „Tervitame 2026“ Pala kultuurimajas.

8. jaanuar

19.00 Tartu Akadeemilise Meeskoori traditsiooniline uusaastakontsert Alatskivi lossi söiduhobuste tallis.

13. jaanuar

10.30 -13.30 Peipsiääre Vahva Rahva Kool Koosa rahvamajas.
13.00 Talistepüha Kolkja rahvamajas.

14. jaanuar

18.30-20.30 Vanemate Kooli koolitus „Lapse emotsioonid ja meie reaktsioonid“ Koosa rahvamajas.

16. jaanuar

10.00-13.00 Kodavere Pärimuskeskuse mõttealgud Ranna rahvamajas.

18. jaanuar

14.00 Torma näiteringi etendus „Heinapalavik“ Pala kultuurimajas.

21. jaanuar

14.30 ja 19.00 Kinokolmapäev Alatskivi lossis. Eeva Mägi uus mängufilm „Mo Papa“.

24. jaanuar

11.00-15.00 Paberlillede valmistamise õpituba Pala kultuurimajas.
18.00 Õhtusöök Burnsi auks Alatskivi lossis.

Pääru Oja avamisel lugemas Juhan Liivi luuletust "Raudteel".

FOTOD: MARIA KILK

Kauneid jõule ja
meeleolukat uut aastat!

Peipsiääre Vallavalikogu ja
Peipsiääre Vallavalitsus

VALLAVOLIKOGUST

Peipsiääre Vallavolikogu III koosseisu 2. istungilt
09.12.2025

Salajasel hääletusel valiti 11 poolthäälega Peipsiääre vallavanemaks Piibe Koemets. Lisaks kinnitati Peipsiääre Vallavalitsuse struktuur ja liikmed. Vallavalitsuse liikmeteks nimetati lisaks vallavanemale Jaan Soieva, Mari Niitra, Väino Kivirüüt, Mario Liiva, Triin Vaino ja Taavi Pirk. Varem Vallavalitsuse koosseisus ja abivallavanemana ametis olnud Peeter Kiuru enam ei jätkka. Edaspidi panustab ta Peipsiääre valda volikogu liikmena.

Kinnitati Peipsiääre Vallavolikogu alatiste komisjonide moodustamine ning otsustati lugeda salajase hääletamise tulemuste alusel valituks: sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni esimeheks Malle Hilpus ja aseesimeheks Juulia Šunina; haridus-, spordi- ja kultuurikomisjoni esimeheks Jekaterina Tõlnikova ja aseesimeheks Meelis Mõisa; eelarve- ja arenduskomisjoni esimeheks Raido Tamm ja aseesimeheks Raiivo Vadi; majandus- ja keskkonnakomisjoni esimeheks Peeter Vagula ja aseesimeheks Margus Kustala; revisjonikomisjoni esimeheks Sven Särki, revisjonikomisjoni aseesimeheks Peeter Kiuru ning revisjonikomisjoni liikmeks Marko Laane-saar.

Nimetati Peipsiääre valla esindajateks Eesti Linnade ja Valdade Liidu üldkoosolekul vallavolikogu esimees Sirje Leini ja tema asendajaks volikogu aseesimees Raido Tamm ning vallavanem Piibe Koemets ja tema asendajaks Mario Liiva ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu volikogus esindajaks vallavanem Piibe Koemets ja tema asendajaks Mario Liiva.

Tartumaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule nimetati Peipsiääre valla esindajaks volikogu esimees Sirje Leini ja tema asendajaks volikogu aseesimees Raido Tamm.

Riigihankes „Peipsiääre vallale audiitorteenuse tellimine 2025–2027“ tunnistati edukaks OÜ Loodi Finantsid pakumuse maksumusega 65 869 eurot (km-ta) ning nimetati OÜ Loodi Finantsid Peipsiääre valla 2025.–2027. aastate konsolideeritud majandusaasta aruannete audiitoriks.

Peipsiääre Vallavolikogu III koosseisu 1. istungilt
01.12.2025

Salajasel hääletusel valiti Peipsiääre Vallavolikogu esimeheks Sirje Leini ja aseesimeheks Raido Tamm. Pärast volikogu esimehe ja aseesimeeste valimist kuulus volikogu ära vallavalitsuse lahkumispalve.

Volikogu istungite päevakorrad tervikuna ja otsused on kättesaadavad nii protokollist kui ka salvestusest Peipsiääre valla kodulehelt:

*istungite protokollid ja otseülekannete salvestised leiab: www.peipsivald.ee/vallavolikogu/istungid

Kai Pruuli
vallasekretär

Peipsiääre Vallavolikogu III koosseis.

FOTO: TRIIN VAINO

Väljaandja: Peipsiääre vallavalitsus, Tartu mnt 4, 60201 Alatskivi, Peipsiääre vald, Tartumaa

Trükk ja kujundus: OÜ Vali Press, Pajusi mnt 22, Põltsamaa 48106 Jõgevamaa

Toimetuse ootab materjale 15. jaanuariks e-posti aadressile press@peipsivald.ee

JÄRGMINE PEIPSIAÄRE TEATAJA ILMUB 29. jaanuaril.

Toimetaja: Kadri Külaots
Peipsiääre vallavalitsuse avalike suhete spetsialist, kadrikulaots@peipsivald.ee
Tel (+372) 523 8740

Peipsiääre Teatajas ilmuvate artiklite sisulise õigsuse ning keelelise korrektsuse eest vastutab vaid artikli või teate autor.

Kõik toimetusele kasutada antud materjalid tagastatakse andja soovil.

VALLAVALITSUSEST

25. novembril

Avalikes huvides vajaliku sidevõrgu rajamiseks seati sundvaldused Alasoo külas viiele, Vara külas kahele ja Kallaste linnas neljale kinnistule. Projekteerimistingimused väljastati Alatskivi alevikus Mäeveere kinnistule elamu ja abihoonete projektide koostamiseks ning Lahe külas Luigeniidu kinnistule elamu projekti koostamiseks. Kasutusluba väljastati Kallaste linnas Keskpargi kinnistul koerte treening- ja jalutusväljaku kasutusele võtmiseks.

Kinnitati Kodavere külas Kaldamänni kinnistu detailplaneeringu ala laiendamine ja nime muutmine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise mitteamalgatamine ning pakumuse „Kolkja alevikus asuva Kolkja kooli spordisaali akende vahetus“ tulemused ning tunnistati edukaks „Kolkja alevikus asuva Kolkja kooli spordisaali akende vahetus“ Ajaver OÜ pakumuse summas 4690,15 eurot ilma käibemaksuta.

Kiideti heaks Kolkja alevikus asuva Ranna tn 13 kinnistu võõrandamiseks korraldatud enampakkumise võitja, kes on teinud pakumuse summas 25 000 eurot.

Kinnitati Peipsiääre valla 2025. aasta alaeelarvete muutmine.

Vallavolikogule esitati järgmised otsuse eelnõud:

- Riigihanke „Peipsiääre vallale audiitorteenuse tellimine 2025–2027“ tulemuste kinnitamine;

- Kodavere külas Kirbuõja kinnistu detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise mitteamalgatamine.

Vallavalitsus kiitis heaks avaldusena saadetud ettepaneku külavanema statuudi kehtestamiseks heaks ja suunas selle vallavolikogule otsustamiseks.

Samuti arutati Toidupanga toetustaotlust ning otsustati seda mitte toetada.

11. novembril

Ehitusload väljastati Sääritsa külas Veeta kinnistule kasvuhoonete rajamiseks; Rootsiküla külas Väike-Kirsi kinnistule abihoonete laiendamiseks ning Haapsipea külas Nurga kinnistul salvestusseadme rajamiseks.

Anti rendile Peipsiääre vallale kuuluvad mitteiluruumid asukohaga Sõpruse 4, Kallaste linn, üldpinnaga 12,5 m² ja 13,2 m² alates 12.11.2025 kuni 30.11.2026. Rendi määr on 2.50 eurot üldpinna ruutmeetri kohta. Lisaks rendile tuleb rentnikel tasuda kõik rendipinnaga kaasnevad kõrvalkulud. Samuti anti MTÜ-le Vara Laegas tasuta kasutusse Peipsiääre vallale kuuluvad mitteiluruumid (73,1 m²), asukohaga Vara küla ja tähtajaga 31.05.2026. MTÜ Vara Laegas on kohustatud tasuma ruumide kasutamisega tekkivad kõrvalkulud (elektrienergia, soojusenergia).

Jäeti rahuldamata 30.09.2025 esitatud kahju hüvitamise nõue ning tunnistati kehtetuks Peipsiääre Vallavalitsuse 14.10.2025 korraldus nr 497 „Vallavara võõrandamiseks korraldatud enampakkumise tulemuste kinnitamine“.

Otsustati anda nõusolek FC Peipsi United Junior taotlusele valla bussi kasutamiseks perioodil 12.12.–14.12.2025, et jalgpallimeeskond saaks osaleda Kaunases (Leedus) toimival rahvusvahelisel jalgpalliturniiril.

5. novembril

Otsustati eraldada MTÜ Pala Kogukonna Noored Peipsiääre valla 2025. aasta eelarve tegevusalalt „Kultuuri-tegevuse haldus“ 560,45 eurot kohaliku omaalgatuse programmist saadud projektitoetuse omaosaluse katteks. Toetus

saadi projektile „Pala kogukonna digihüpe 2025“, mille käigus paigaldati Pala kooli ja Pala noortekeskuse ruumidesse digiekraanid ja infotehnoloogiline süsteem. Projekti maksumuseks on 4038,45 eurot.

Projekteerimistingimused väljastati Koosa külas Kulli kinnistule elamu projekti koostamiseks ning ehitusluba väljastati Matjama külas Hundiluha kinnistul päikeseelektrijaama rajamiseks.

Kasutusload väljastati Haapsipea külas Madise kinnistul päikeseelektrijaama kasutusele võtmiseks ning Koka-nurga külas Mimpri ja Reenu kinnistutele päikeseelektrijaama ja salvestusseadme kasutusele võtmiseks.

Tunnistati peremehetuks kelder Passi külas Vahtra katastriüksusel.

Algatati Kodavere külas Kaldamänni kinnistu detailplaneering ning kinnitati kinnistu detailplaneeringu lähteülesanne.

Kooskõlastati kahe projekti rahastamistootluste menetlemiseks kinnituskirjad:

- „Tartu maakonna tööstusalade edasiarendamine kohaliku potentsiaali võimendamiseks“ omafinantseering summas 22 433,58 eurot.

- „Peipsiääre vallamaja energiatõhusaks renoveerimine I etapp“– kinnitati, et vajadusel on Peipsiääre Vallavalitsus valmis katma toetuse summat ületavad kulud.

Kinnitati pakumuse „Sõiduki soetamine“ tulemused ja tunnistati edukaks SKO Motors OÜ pakumuse summas 13 382,26 eurot ilma käibemaksuta.

Peipsiääre Vallavalitsuse istungite päevakord ja protokollid on leitavad Peipsiääre valla kodulehelt: www.peipsivald.ee/vallavalitsus/istungid

Kai Pruuli
vallasekretär

Suur aitäh vallavolikogu eelmisele koosseisule

25. novembril lõppesid Peipsiääre vallavolikogu eelmise koosseisu volitused.

Täname Teid, et olete viimase nelja aasta jooksul andnud olulise panuse meie valla arendamisse ning teenuste parendamisse. Teie pühendumus ja tehtud otsused on kujundanud meie valda ning loonud suurepärase pinna uuele volikogu koosseisule.

Soovime kõigile rohkelt kordaminekuid! Ja neile, kes uues koosseisus ei jätkka, soovime uusi põnevaid väljakutseid ning palju edu edaspidiseks.

Kadri Külaots
avalike suhete spetsialist

24. septembril Alatskivi lossi ees tehtud pildil pole kahjuks esindatud kõiki endisi vallavolikogu liikmeid.

FOTO: KADRI KÜLAOTS

TEATED

Ole valmis hajaasustuse programmi taotluse esitamiseks

2026. aasta esimeses pooles alustab Peipsiääre Vallavalitsus taas taotluste vastuvõtmist hajaasustuse programmi. Taotlusvooru korraldavad Regionaal- ja Põllumajandusministerium ning Riigi Tugiteenuste Keskuse koostöös kohalike omavalitsustega.

Taotlemisel peavad olema täidetud kaks tingimust:

1. Taotleja peab hiljemalt 2026. aasta 1. jaanuari seisuga olema sisse kirjutatud majapidamisse, mille kohta taotlus esitatakse.

2. See majapidamine peab olema taotleja alaline elukoht.

Oma elukoha andmeid saab vaadata ja uuendada rahvastikuregistrist: <https://www.rahvastikuregister.ee/>.

Maksimaalne toetussumma ühe majapidamise kohta on 6500 eurot. Iga valdkonna jaoks võib programmist toetust saada üks kord kuue kalendriaasta jooksul. Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval kalendriaastal programmist saadud toetuse summat.

Kui taotleja on aastatel 2021–2025 hajaasustuse programmist juba toetust saanud, arvestatakse varasem toetussumma toetuse piirmäära sisse.

Enne taotlemist tutvuge ka hajaasustuse programmi määrusega, mis on leitav riigiteatajast: <https://www.riigiteataja.ee/akt/107012021004?leiaKehtiv>.

Täpsem info jaanuaris 2026.

Marilyn Laak
keskkonnaspetsialist

Hea Peipsiääre valla elanik

FOTO: AHTO SOOARU

Aasta lõpp annab alati võimaluse peatuda ja vaadata tagasi, mida oleme ühiselt korda saatnud. Meie valla areng sünnib koostöös teie tähelepanekutest, mõtetest, vahel ka kriitikast. Just meie inimesed on need, kes loovad Peipsiääre valla näo ning annavad kogukondadele jõu ja ühtehoidmise tunde. Aitäh teile selle eest!

Siinkohal võtan kokku nelja viimase aasta investeeringud. Viimaste aastate investeeringud näitavad selgelt, et

oleme liikumas tasakaalustatud arengu teel. Igal piirkonnal on oma roll ja oma aeg, ning valla ressursside kasutamine on olnud sihilikult ja läbimõeldult suunatud just elukeskkonna parendamisele. Kokku on aastatel 2022–2025 on vald investeerinud üle 5 miljoni euro.

Suurimad investeeringud on tehtud Alatskivile – 2,5 miljonit ja Kolkjasse – 1,1 miljonit eurot, kus on ellu viidud mahukad ja kogukonda märkimisväärselt mõjutavad arendusprojektid. Kallastesse on investeeritud 814 000 eurot, kus arendused veel jätkuvad.

Teised piirkonnad – Pala (380 000), Koosa (159 000) ja Vara (81 000) – on saanud investeeringuid küll väiksemas mahus, kuid uued projektid on juba eesootamas, seda näiteks Koosa vabaajapargi näitel. Piirkonna arendamiseks on vaja ka tugevat kogukonna aktiivsust uute algatuste planeerimisel ning väga oluline on ka valla järjepidev väiksemate kogukondade toetamine.

Selline jaotus ei ole juhuslik – see on osa meie põhimõttest tagada, et ükski piirkond ei jääks kõrvale ning iga kogukond saaks kasvada ja areneda.

Ka edaspidi hoiame fookust piirkondade tasakaalustatud arengul. Koosa kogukond on juba teist aastat aktiivselt

panustanud oma avaliku ruumi kujundamisse ning nüüd on aeg ka Vara ja Pala piirkondadel suurtele eesmärkidele mõelda. Nende kogukondade initsiatiivid saavad omakorda tuge, kui vallal avaneb võimalus panustada suurematesse Euroopa Liidu projektidesse.

Kõige selle keskmes olete aga teie – inimesed, kes siin elavad, märkavad, hoolivad ja annavad oma mõtteid. Kutsun teid ka uuel aastal kaasa rääkima ja kaasa looma, sest mida rohkem oleme avatud ja kaasavad, seda tugevamalt liigume edasi.

Selleks, et kõiki ideid ellu viia, on meil valda vaja inimesi. Kui Sa elad siin, loed meie uudiseid, oled kursis meie tegevustega, lööd kaasa, avaldad arvamust, oled rahvastikuregistris - siis Sa panustadki sellega oma kogukonda. Ole lihtsalt Peipsiääre valla elanik. Aitäh!

Soovin kõigile rahulikku, helget ja südantsoojendavat jõuluaega. Olgu pühad täis lähedust, rõõmu ja headust.

Ja kui vana aasta hakkab vaikselt sulguma, siis soovin teile kordaminekut ja rõõmsat, tegusat uue aasta algust.

Kaunist jõuluaega ja head vana aasta lõppu!

Piibe Koemets
vallavanem

TULE Peipsiääre valla ELANIKUKS, PÄRISELT!

Valla kodanikuks olemine annab Sulle:

- ROHKEM kvaliteetseid teenuseid: teede hooldus, sotsiaalabi
- LIGIPÄÄSU KOHALIKELE teenustele ja toetustele
- PANUSTADA ÖIGETE ANDMETEGA kohaliku tasandi planeerimistesse
- OSALEDA hajaasustuse programmis

Valla elanikuks saad registreerida: www.rahvastikuregister.ee või skännides QR-koodi

Liikluskorralduse muudatus Kallastel

Alates 8. detsembrist on Kallastel Kaldakaare ees asuv Võidu tänava lõik liikluseks suletud seoses Kallaste keskvaljaku II etapi renoveerimistöödega. Palume mõistvat suhtumist ning palume järgida ajutist liikluskorraldust.

Kadri Külaots
avalike suhete spetsialist

FOTO: KADRI KÜLAOTS

Peipsiääre beebide ja koduste laste jõulupidu toimus sel aastal Palal

10. detsembril toimus Pala kultuurimajas kolmandat aastat Peipsiääre beebide ja koduste laste jõulupidu, kus lapsi rõõmustas ning meelelahutust pakkus peotenus Lõbusad mängujuhid Sinu üritustele.

Peole olid oodatud väikelapsed, kes ei ole veel lasteaiaaegsed ning kuni 7-aastased lapsed, kes ei ole lasteaia ega kooli nimekirjas. Lasteaia nimekirjas olevad lapsed saavad oma jõulupakid lasteaia, kooliskäivad 1.- 4. klassi õpilased koolist.

Kellel polnud võimalik peol osaleda, pakid ootavad Teid Peipsiääre vallamajas Alatskivil (Tartu mnt 4, telefon +372 5770 4795). Oleme avatud tööpäeviti 8.00-16.00.

Vahvat jõuluootust!

Kadri Külaots
avalike suhete spetsialist

Peipsiääre beebide ja koduste laste jõulupidu.

FOTO: KADRI KÜLAOTS

Kuidas sorteerida jõuluajal tekkinud jäätmeid?

Pühadeperioodil võib tekkida suurtes kogustes jäätmeid, mida tavapärase elurütmis puhul ei teki: kingipakendid, kuusekaunistused, jõulukuused. Et pühadeaeg mööduks võimalikult keskkonnasõbralikult, tasub teada, kuidas pühade ajal tekkinud jäätmeid sorteerida. Järgnevalt teeme ülevaate jõuluajal enim tekkinud jäätmetest ja nende sorteerimise põhimõtetest.

Jõulukuused: päris ja kunstlik

Metsast toodud jõulukuusk kuulub aiajäätmete hulka ning selle võib viia kompostikasti või lõkkes põletada, kuid enne tuleb kuuselt eemaldada kõik ehted. Kortermajade elanikud ja teisted, kellel ei ole peale jõuluaega võimalik kuuske kodustes tingimustes realiseerida, saavad kuuse viia jäätmejaama.

Kunstkuusk koosneb mitmest erinevast materjalist (plast, metall). Katkine kunstkuusk kuulub olmejäätmete hulka või tuleb viia jäätmejaama.

Jõulutuled ja elektroonika

Katkised jõulutuled, valgusketid, kaablid, patareid ja muud väikesed elektroonikaseadmed kuuluvad elektroonikajäätmete hulka. Need tuleb anda üle jäätmejaamas või elektroonikat müüvates kauplustes. Patareide kogumiskastid asuvad enamikes kauplustes.

Küünlad ja küünlatopsid

Küünlavaha ja parafinijäägid kuuluvad olmejäätmete hulka. Klaasist või metallist küünlatopsid saab viia vastavatesse konteineritesse, kui suuremad vahajäägid on eemaldatud.

Terrassiküünalde metallalused võib panna metalli kogumiskonteinerisse, kui need ei ole määrdunud.

Jõuluhted ja dekoratsioonid

Purunenud klaasist või plastikust jõuluhted ning kuusekard kuuluvad olmejäätmetesse. Heas korras ehted ja dekoratsioonid sobivad taaskasutusse.

Pakkepaberid ja kingikotid

Plastikust, läbipaistva aknaga, lamineeritud pinnaga kinkekott või paber, paeltega kinkekott, mullikile ja segamaterjalist pakendid sobivad pakendikonteinerisse.

Paberist kinkekott või papist karbike, millelt on eraldatud paelad ja rosetid, sobivad paber/papi konteinerisse. Paber/papi konteinerisse käivad ka erinevad transpordikastid, mis koosnevad papist.

Taaskasutusnipp: Võimalusel taaskasuta puhtaid ja terveid kinkepaken-deid järgmisel aastal.

Toidu- ja maiustuste pakendid

Kommipaberid kuuluvad segaolmejäätmete konteinerisse. Olmejäätmetesse tuleb visata ka foolium, õline küpsetuspaber ja muud määrdunud pakendid. Taaskasutuseks sobivad pakendid sorteerida eraldi ja viia lähimasse pakendikonteinerisse.

Erinevate hoidiste klaaspurgid ja pandimärgistusteta klaaspudelid viia klaasikonteinerisse.

Toidujäägid

Toidujäägid tuleb teistest jäätmetest eraldi koguda ja panna biojäätmete konteinerisse või kompostrisse. Erandiks on suured kondid, mille lagunemine võtab kaua aega, need tuleb visata olmejäätmete hulka.

Ilutulestik

Tühjaks lastud ilutulestiku patarei kuulub olmejäätmete hulka. Enne konteinerisse paigutamist veendu, et patarei on täielikult kustunud.

Kasutamata või vigane ilutulestik on ohtlik jääde ning tuleb anda üle jäätmejaamas või tagastada müüjale. Pakendikonteinerisse ega paberikonteinerisse ilutulestikust tekkinud jäätmeid panna ei tohi.

Salvo kelk

Salvo kelk koosneb plastikust, mistõttu, kui see tükkideks laguneb, peaks seda muudest jäätmetest eraldi koguma ning tüki viima jäätmejaama.

Rahulikke jõulupühi!

Marilyn Laak
keskkonnaspetsialist

LASTE JÕULUPIDU
KOLKJA RAHVAMAJAS
25. detsembril
KL 16.00
ДЕТСКАЯ ЕЛКА
В НАРОДНОМ ДОМЕ
КОЛКЪЯ
ÜRITUS ON TASUTA,
TOIMUB VENE
KEELES

Peipsiääre vald võõrustas üle-eestilist kommunikatsiooniseminari

27.-28. novembril kogunesid Peipsiääre valda kohalike omavalitsuste kommunikatsioonivaldkonna spetsialistid, et osaleda Eesti Linnade ja Valdade Liidu iga-aastasel kommunikatsioonivõrgustiku seminaril ja jagada praktilisi tööriistu ning innustavaid kogemustlugusid.

Seminari avas Eesti Linnade ja Valdade Liidu tegevdirektor Veikko Luhala, kes rõhutas, et kommunikatsioon on kohaliku omavalitsuse toimimise lahutamatu osa. „Hea kommunikatsioon on sama vältimatu kui lumelükkamine talvel. Ilma selleta lihtsalt ei saa,“ sõnas Luhala.

Tema hinnangul on võrgustikukohtumiste suurim väärtus ausas kogemusvahetuses. „Need kohtumised on võimalus mõtteid vahetada ja üksteist inspireerida,“ lisas ta.

Seminari avapäev peeti Kadrina mõisas, kus fookuses oli omavalitsuste kommunikatsioonitöö sisuline ja praktiline pool. Hommikuses sessioonis jagasid oma kogemusi Alutaguse valla arendus- ja kommunikatsioonispetsialist Kerli Dello ning Harku valla kommunikatsioonijuht Madis Ildurm.

Seejärel rääkis MK Meedia omanik ja küljendaja Marimai Kesküla omavalitsuste ajalehtede toimetamisest ja küljendamisest ning rõhutas hea koostöö olulisust kohalike lehtede sisu ja kvaliteedi tagamisel. Pressinõukogu esimees ja Eesti Ekspressi peatoimetaja Merili Nikkolo avas ajakirjanduse telgitaguseid ning andis ülevaate Pressinõukogu tööst.

Pärast lõunapausi tutvustas ELVL-i IKT-nõunik Katrin Rajamäe-Soosaar liidu digiteenuseid ja rakendusi, mis toetavad omavalitsuste igapäevast teabehaldust ja töökorraldust. ELVL-i analüütik Piret Zahkna tegi ülevaate KOV ajalehtede värskest küsitlusest ning jagas praktilisi juhiseid, kuidas tulemusi visuaalselt mõjusalt esitada. Päeva lõpetas Viimsi valla

Kohtumisel Peipsiääre vallamajas.

FOTO: KRISTEL KITSING

kommunikatsiooniosakonna juhataja Kent Kerner, kes avas tööandja brändingu ülesehitust Haljala valla näitel.

Seminari teisel päeval suundusid osalejad ringkäigule Peipsiääre valda. Hommik algas sõiduga läbi Kallaste, kus peatuti keskväljakul ja Kaldakaare juures, et tutvuda piirkonna omapäraste loodus- ja kultuuriväärtustega.

Järgnes kohtumine Peipsiääre vallamajas, kus vallavanem Piibe Koemets andis ülevaate valla arengutest, võimalustest ja väljakutsetest. Koemets rõõmustas, et üle-eestiline kommunikatsioonivõrgustik just Peipsiääre vallale külla tuli.

„See on väga rõõmustav, et oleme silma jäänud ja meie juurde soovitakse tulla,“ sõnas ta ning rõhutas kommunikatsiooni olulisust. „Selle mõju on suur nii organisatsiooni sees kui ka väljaspool. Sellised koostöövõrgustiku kohtumised on suurepärase võimalus õppida üksteise headest praktikatest ning luua kontaktivõrgustik, kust saab vajadusel nõu või abi küsida. Miks teha üksi, kui saab teha koostöös?“

Peipsiääre valla turundusjuht Liis Lainemäe tutvustas valla brändingut ja Sibulatee lugu – piirkonda ühendavat turismimarsruuti, mis põhineb kohalikel traditsioonidel,

kultuuril ja maitsetel. Osalejad said ülevaate, kuidas järjepidev ja läbimõeldud turundus aitab tugevdada valla tuntust nii kohalike elanike kui ka küllastajate seas.

Pärast kohtumist liiguti Alatskivi lossi, kus osalejaid ootas giidiga tutvustustuur. Seminari lõpetas ekskursioon Kolkja vanausuliste muuseumis, mis avas külalistele piirkonna unikaalset kultuuripärandit.

Türi vallavalitsuse avalike suhete juhi Merle Rüütli sõnul oli kommunikatsioonivõrgustiku kohtumine Peipsiääre vallas sisukas ja tasakaalus. Ettekanded pakkusid elulisi ja praktilisi näiteid, millega paljud osalejad said samastuda ning omavahelised arutelud toetasid üksteist hästi. Väga väärtuslikuks pidas ta kolleegide kogemustlugusid nii KOV ajalehtede tegemisest, tööandja brändingu arendamisest kui ka Pressinõukogu praktikast. Mitmed nipid ja mõtted on otseselt ülekantavad tema arvates igapäevasesse töösse valla kommunikatsioonijuhina.

Peipsiääre valla brändingu ja Sibulatee loo tõstis ta esile hea näitena, kui palju saab sihipärase ja järjepideva kommunikatsiooniga ära teha.

„Sain siit nii inspiratsiooni kui ka konkreetseid ideid, mida oma valda tagasi min-

nes proovida ja edasi arendada. Nüüd on väljakutse pigem selles, kuidas kõik head mõtted kalendrisse ära mahutada,“ ütles Rüütel.

„Sellised üle-eestilised kohtumised on väga vajalikud, sest loovad usaldusliku võrgustiku, kus saab kogemusi jagada, üksteiselt õppida ja sarnastele murekohtadele lahendusi otsida. Nii mõnelegi meist mõjuvad need kohtumised lausa teraapiliselt – üsna kiiresti selgub, et suures plaanis on meil kõigil laual väga sarnased mured ja rõõmud, mis teeb koos mõtlemise ja lahenduste leidmise märksa kergemaks.“

Ta lisas, et koduteele asudes on motivatsioon oma tööd hästi teha alati natuke suurem kui enne väljasõitu. Seda isegi siis, kui töölauda taha tagasi jõudes ootavad postkastis vastamata päringud ja kirjutamist uued presiteated.

Eesti Linnade ja Valdade Liit koondab omavalitsuste kommunikatsioonivaldkonna spetsialiste üle-eestilistel võrgustikukohtumistel kaks korda aastas eri paigus üle Eesti. Eelmine kohtumine toimus suve hakul Saaremaal.

Kristel Kitsing

Eesti Linnade ja Valdade Liidu kommunikatsiooninõunik

KUST LEIAB JÄÄTMEVEO GRAAFIKUD 2026. AASTAKS?

Aasta alguses jõuab keskkonnaspetsialistini tavapärasest rohkem küsimusi seoses jäätmeveo graafikutega. Kui eelmisel aastal saatis Ragn-Sells klientidele graafikud e-kirja teel, siis uuel aastal seda enam ei tehta. Samuti ei saadeta veograafikuid paber kandjal.

Jäätmevaldaja saab veograafikutega tutvuda Ragn-Sells'i iseteeninduses: <https://www.ragnsells.ee/iseteenindus>

Lisaks on veokuupäevad nähtavad Ragn-Sells'i kodulehel: <https://www.ragnsells.ee/klienditugi/kliendile/grafikud/>

Jäätmeveoga seotud sagedasemad küsimused ja vastused leiad Peipsiääre valla veebilehelt: <https://www.peipsivald.ee/jaatmete-araveo-korralduse-kkk>

Klientidel, kes soovivad graafikuid paber kandjal, on võimalik need tellida posti teel, kuid tuleb arvestada, et tegemist on tasuta teenusega.

Siinkohal palume ka kogukondade abi – kui tead kedagi, kellel puudub ligipääs internetile, siis palun aita tal vajalik info kätte saada.

Marilyn Laak

keskkonnaspetsialist

FOTO: VIRRRAGE IMAGES INC

Lumetõrje Peipsiääre vallas

Talv on kohal ning alustame lumetõrjet vastavalt Peipsiääre vallavolikogu poolt vastu võetud määrusele „Lumetõrje teostamise kord“.

Lumetõrje algab, kui koheva lumekihi paksus on keskmiselt 10 cm.

Erateedel asuvatele majapidamistele saab vald tasuta lumetõrjet pakkuda juhul, kui seal elatakse aastaringelt: elukoht peab olema rahvastikuregistris registreeritud ning kinnistule ei tohi olla antud prügiveo vabastust.

Valla teedel alustatakse lumetõrjet hiljemalt ühe tunni jooksul peale lumesaju või tuisu lõppu.

Lumetõrje tuleb teostada:

* kohalikel teedel 24 tunni jooksul pärast lumesaju või tuisu lõppu;

* erateedel 36 tunni jooksul pärast lumesaju või tuisu lõppu.

* Tiheasustusaladel tänavatelt ja kohalike teedelt lume äravedu ei toimu.

Erateede omanikel palume selgelt tähistada tee kulgu ja ohtlikud objektid (kivid, kannud, kraavid jm). Samuti tuleb eemaldada puuoksad, mis võivad lumetõrjet teostavatele masinatele tekitada vigastusi. Peipsiääre Vallavalitsus jätab endale õiguse mitte puhastada teid, millel nimetatud tingimused ei ole täidetud.

Lumetõrjetööde teostaja lepingujärgsete tööülesannete hulka ei kuulu majapidamiste juures asuvate hoovide ja platside puhastamine.

Lumelükkajad 2025/2026:

Alatskivi

1. Alatskivi alevik, Alasoo, Kuningvere, Kõdesi, Nina, Peatskivi, Päiksi, Rootsiküla, Savastvere, – töid teostab **FIE Enn Lõhmus, tel 506 1779.**

2. Haapsi, Linaleo, Passi, Ronisoo, Torila, Tõruvere, Väljaküla – töid teostab **Friendsland OÜ, tel 523 8091.**

3. Kesklahe, Kokora, Lahe, Lahepera, Naelavere, Orgemäe, Padakõrve, Pusi, Riidma, Rupsi, Saburi, Savimetsa, Sudemäe, Toruküla, Virtsu – töid teostab **Friendsland OÜ, tel 523 8091.**

Pala

1. Pala-Tagumaa – töid teostab **Mantar Invest OÜ, tel 515 9294.**

2. Säaritsa-Punikvere-Tedreküla – töid teostab **AT Maagrupp OÜ, tel 521 7945.**

3. Assikvere-Nõva – töid teostab **Palmet OÜ, tel 5564 0485.**

Vara

1. Vara I – Preedi, Kauda, Ätte küla – töid teostab **Demoona OÜ, tel 5804 1985.**

2. Vara II – Vara piirkond +, töid teostab **RK Firewood OÜ, tel 5354 8090.**

3. Koosa I – Koosalaane, Vanassaia, Põldmaa, Rehemetsa, Kargaja, Metsakivi, Koosa (rahvamaja pool) – töid teostab **Koosalaane OÜ, tel 513 8927.**

4. Koosa II – Põdra, Tähemaa, Põrgu, Meoma, Koosa (lasteaia pool) – töid teostab **Truiukandi OÜ, tel 5692 4385.**

5. Välgpiirkond – töid teostab **Metsaääre Mahe OÜ, tel 5191 2700.**

Peipsiääre

Peipsiääre piirkond – töid teostab **Kiriltrans OÜ, tel 529 2594.**

Kallaste

Kallaste linn – töid teostab **Peipsiääre Vallavalitsus, tel 517 6641.**

Turvalist liiklemist!

Kalmar Raudsepp

majandusosakonna juhataja

PEIPSIÄÄRE VALLA

SUUR AASTALÕPUPIDU 2025

27.12 19.00 VARA SPORDISAALIS

Sõbrad on koos!

SKÄNNI QR-KOOD JA OSTA PILET

PILETID MÜÜGIL FIENTAS KUNI 25.12.2025!

KARL-ERIK TAUKAR BAND

Kiäleruasuke

Kodavere kiäleruasuke jõulukuul 2025: Õli viimane paadar

Kodavere Pärimuskeskuse suvisel näitusel "Süägi-kruam ja süägiriissad" õli suur ulk jutta vana-aegsetess süükidess. Siin one üks Nõmme Mare kirja pantud meenutus:

Üks uassa õli jõululauba viimane paadar: a'as lume nõnna, et laada nukk es paessa enam küägi aknass. Mia uadasin jõõ-luvana ja trõnsin, et tämä eb mõessa minuda üles õtsi niskese toesoga. Ämm tast keriku minnä, siäd mitu undrukud piäläkuti vüüle, tõmmas kaska selgä, sidi suurrätku ümmer ja läks õvve sumpsma. Tämä es jõvva pakus lume siden kuigi kavva kääädä. Jõud aenolt vanaellä majani, ass sisse lõõtsma. Siäl siädid näväd vanaellä nuaremale poosile takukuunla nina ja lõvva alla, läki pähä, kaska selgä ja jõõluvana õligi nigu peris. Ämm tuli kodo ühen jõõluvanaga ja miul õli üvä miil.

Ann Kilk

FOTO: REET KRUUP

Kuula Kaugen Külän podcasti!

Meie oma kihelkonna podcast Kaugen Külän on toimetanud juba juunikuust saati! Kodavere kandi tegemisi, inimesi ja lugusid tutvustav podcast on kõigile mugavalt kättesaadav. Saates räägivad erinevad piirkonna inimesed meie noorte saatejuhtidega oma igapäevast, kogukonnast, traditsioonidest ja tulevikust.

Hiljuti oli külas Aitel Käpp, Anna Haava nimelise Pala Kooli direktor, kellega vestlesime tema kokkupuutest Kodavere keelega, haridusest ning sellest, millist rolli kool tänases kultuurielus kannab. Lisaks on varasemates episoodides juttu olnud pärimuslikest toitudest, kohalikest tantsudest ja veel paljust huvitavast.

Skänni QR-kood ja leia kõik episoodid meie YouTube'i kanalilt.

Karmen Kivistik

Anna Haava nim Pala Kooli õpilane

Hüva leili lahedast Koosa külasaunast

Eestlased on vanadest aegadest olnud saunarahvas. Neli aastat tagasi jäi meelde ühelt teisel pool ookeani elava eestlanna, kes külastas Peipsi kandis elavaid tuttavaid, kuuldu "Koosa külas peaks olema üks vahva kogukonna saun. Seal käinud kiidavad." Kuuldu jäi meeltesse ja juba kuu hiljem tegime tagasiteel ühelt Peipsiveere laadalt tossava korstnaga Koosa külasauna juures peatuse. Oli juhus, et ühel meist oli autos ka kord juba saunas käinud viht. Eksprompt kogetud saunaelamus sai hea, sest kuumast saunast sai silgata ka üle tee järve ujuma.

Koosa saunast sai mitmetele aktiivsetele Tartu talujuhatele tõmbemagnet, kuhi ikka üheskoos tagasi minna. Saunajutud avasid tagamaid, kuidas kuuekümnendate keskel (just sel ajal sai Eestis hoo sisse ettevõtete oma saunade ehitamine ja saunapeod) ehitati külla, järve lähedale kohaliku sovhoosi poolt omadele saun. See pidas vastu ka riigikorra muutuse ja kolhoosikorra lagunemise. Saun oli kogukonnas populaarne ka muutunud ajas. Siia tuldi mitte üksnes saunamõnude pärast, saunas kuuldi ja arutleti, mis toimub ka kodukohast kaugemal.

Pudeliavajagi on nostalgiline

Aeg räsib sauna, tollal veel Vara valla koosseisus olnud Koosa saunas võeti 2017 ette korralik uuenduskuur. Initsiaator oli tollane Vara vald. Saun sai saunaliste rõõmuks uueneduna avatud remondiaasta jõuludeks. Saun säilitati olnud kujul, pehkinud ja kulunud põrandad, ukseaknad ja riietusruumide kapid vahetati välja. Korrastati välisseinad.

Puuküttega keriseruumidesse paigaldati uued lavad, pesuruumi põrandad said kaasaegse katte, seinad valgetest glasuurplaatidest. Soe ja külm pehme siidne vesi jõuab nii sinisest kui punasest torust kahe kraani kaudu pesukaussidesse. Riiekapid on nagu algselt usteta. Pudeliavajagi on nostalgiline, vene aja 5-kopikaline.

Uuendus hoiab vana aja hingust

Mujalt Koosale tulnu märkab ka, et paari-kolme aasta eest on järve äärde kerkinud uued rõivastuskabiinid, pingid. Ja kaks suve saab juba lisaks liivarannale sulpsata vette uuel redeliga ujumisillalt. Tänavu 15. märtsil oli Koosa saun üks 13 saunast, mis osales Peipsiveere SaunFestil ja sai osalenute poolt ohtralt kiidusõnu.

Vahetult advendieelne saunaskäik tõi seekord kolmele vandersellile üllatusi. Esmalt see, et külmapiisid olid järvele pununud 3–4 cm paksuse jääkatte. Rannaliival vette tuisata ei saanud, samuti silla otsas olevast redelist. Mahedas õhtupimedus hekkles vee asemel jää. Tänavalaternate valguses leidsime kuumast saunast järve sulpsamise sooviga sauna perenaise Ljuba juhatamisel riietuskabiini taga kellegi kohaliku suplushuulise poolt jäässe raiutud vaba vee roheline lumise murukamara kõrval. "Täitsa äge, põhi polegi mudane, aga ujumiseks ruumi vähe," hõikas esimesena vette roninu. Ümber oli sume vaikus.

Õhtune külaidüll, tuledes saunaknad.

Koosa saun on nii kodune ja õdus, on tunne, nagu oleksime privaatsaunas, vahel pole peale meie teisi saunalisi. Märk sellest, et kasvav elukallidus maal mõjutab ka saunas käimisi. Olime juba mitu kõva vihtlemist kahe vihaga ette võtnud, kui tuli veel saunalisi, nii oma külast kui Tartu kandist.

Äsjane saunaskäik Koosale.

FOTO: MALLE ELVET

Hea leil, alati väga puhas saun, sõbralik perenaine

Ljubov Sitnik, kes aegajalt puid ahju lisab. Oi, küllküll, siin on juba hästi kuum ja mõnus, hõikame saunavalaval mõnuledes.

Üks meie äsjasest kambast naasis hiljuti Marokost Sahara kõrbest. Seekord olid meie rituaalides Maroko seep ja õlid-kreemid. Saharas matkanu on nautinud väga paljusid kodumaiseid, ka välismaiseid saunu. Nüüd kuulsime kohalike uudiste kõrvale ka muljeid Maroko pealinna Marrakechi hammamist. Sealses 500-aastasest saunas on omad rituaalid. Saunas ollakse riieteta. Saunaline istub matil, tema selja taga toolil pesija-naine. Ta katab sind vahuga, seebitab musta Aafrika seebiga ja suunab siis võlvkaarega aururuumi, kus umbes poole tunni järel su puhtaks peseb. Seejuures pakutakse ka kuuma teed.

Seekord üllatas juba nägupidi tuttavaid talujuhvaid saunalisi lahke, hoolas perenaine Ljuba, kes kinkis saabuvate pühade puhul meile oma kodukanade värvilisi mune.

Koosa kylasauna magnetid: alati tõeliselt hea leil, puhtus, hubasus, külalislahkus ja järv, mis võib talvel suplejaid varakevadest hilissügiseni. Suvest rääkimata. No ei leia suures linnas avalikus saunas sellist saunamõnu nagu Koosal 5 (soodus 4) euro eest.

Palju jõulurõõme perenaisele Ljubale, kaassaunalistele.

Talujuhvad tartlased. Koosa sauna fännavad Margit, Maili ja Malle ning ka need, kes seekord Koosale hüva leili võtma tulla ei saanud.

Malle Elvet

Koosa sauna fänn

Alatskivi talvekuu aknad on avatud

FOTO: KADRI KÜLAOTS

Esimesel advendil, 30. novembril avati Alatskivi vana kaupluse hoonel Alatskivi talvekuu aknad, mille eesmärgiks on uue jõulutraditsiooni algatamine.

Idee autor on Triin Vene, kelle sõnul pole Alatskivil seni sellist traditsioonilist sündmust esimese adventi puhul olnud nagu mitmel pool mujal meie valla teistes piirkondades. „Kui valimisperiodil kaunistasid vana kaupluse aknaid valimisreklameid, siis mõtlesin, et miks ei võiks jõuluajal olla seal hoopis midagi jõulude ja talvega seoses – justkui väike näitus,“ sõnas Triin.

Seejärel pöördus ta oma mõttega Ulvi Hantsoni ja Alatskivi lossi Laura poole,

ise lootes, et kui nemad tulevad ideega kaasa, siis liituvad ka teised. Nii ka läks, sest mõlemad toetasid mõtet kohe. Peipsiääre Vallavalitsus pani samuti öla alla ning algatus hakkaski levima.

Iga akna on kaunistanud ära Alatskivil tegutsevad asutused, näiteks Peipsiääre Vallavalitsusel oli kaunistada ustel olevad aknad. Teistel akendel on esindatud Alatskivi Maanaiste Selts, Alatskivi loss ja Alatskivi Lossi Restoran, Alatskivi Kunstide Kool, Alatskivi Noortekeskus, Juhan Liivi nim Alatskivi Kool, Peipsiääre lasteaia Alatskivi tegevuskoht ja käsitööpood Magasiait.

Samuti suur aitäh kõigile toetajatele, tänu kellele sai algatus üldse teoks: perekond Villik ja Aigne Taska annetasid jõulutulesid.

Tuledesäras aknaid olid vaatama tulnud paljud huvilised.

Sergei Mölder tõi ehtsad kalavõrgud. Perekond Siipelgate käest saadi voblad, Puukujurid toetasid päkikkude puiduga ning Peipsiääre Vallavalitsus tõi akendele valguse. Suur tänu Ulvile, kelle ideest oli palju abi, Juta Vahile, Urmas Hantsonile ja Kaarel Rosenbergile, kes vihma ja tuult trotsides aitasid kõik üles sättida.

Loodame, et see on uue traditsiooni algus ja järgmisel aastal kaunistavad vana kaupluse aknaid juba teised Alatskivil tegutsevad asutused.

Kaunist jõuluoostust!

Kadri Külaots

avalike suhete spetsialist

16. JAANUAR 2026
10.00–13.00

KODAVERE
PÄRIMUSKESKUSE
MÕTTETALGUD
RANNA RAHVAMAJAS

Tulga, annama
pärimuskeskusele
uugu juure!

KODAVERE
PÄRIMUSKESKUS

Kuidas sõprusest kasvas Kallaste selts

Infotahvli taastamine ning taustal parandatud Kallaste paljandi trepp. FOTO: KADRI VILEN

Siiras usk Kallaste linna potentsiaali tõi kokku inimesed, kes polnud küll Kallastel sündinud, kuid on tänaseks linna arengusse panustanud rohkem kui nii mõnigi elupõline linlane. Nii sündis Kallaste selts, mis ehitab, korraldab ja inspireerib – kõik selleks, et Peipsiäärne linnake liiguks edasi ning muutuks aasta-aastalt elavamaks ja küllastajatele sümpaatsemaks.

Uurisin seltsi liikme Kadri Vileni käest seltsi loomise, tegemiste ja tulevikuplaani kohta.

1. Kuidas sündis Kallaste seltsi loomise mõte?

Kallaste seltsi loomine tuli jutuks kuidagi orgaaniliselt: esiteks saime omavahel tuttavaks, hakkasime läbi käima. Kahe aasta jooksul suhtlesime niisama ainult röömsa koosviibimise pärast. Tore oli Kallastel olla, kui on vahel kellelegi külla minna ja lobiseda. Siis aga saime ajapikku aru, et me oleme üpris sarnased: ise pitutame oma kätega oma maju, tegeleme kõik aianudusega ning linna arengust on meil ka üpris sarnane arusaam. Kuidagi kasvasid hobid kokku: hakkasime üksteise mõjul kõik troopilisi taimi kasvatama ning

istikuid jagama, sest meile tundus, et Kallastel on alati suvel soojem ilm kui mujal, nagu troopikas. Miks ei võiks siis aias ka eksootilised taimed kasvada!? Sealt edasi vaatasime juba, et saame äkki midagi linna heaks ka teha. Siin-seal mingid asjad lagunesid, midagi oli puudu jne. Tundus, et seltsi loomine on vältimatu – lootsime, et see annab meile juriidilise keha vallaga koostöö tegemiseks ja andiski.

2. Milliseid projekte või ettevõtmisi olete seni teinud?

Esimene aasta (või pigem hooaeg) oli meil testperiood: selgitasime välja, kuidas me keerukamates olukordades omavahel hakkama saame. Pisikesi vaidlusi ikka tekkis, aga üldiselt oli meil tööd tehes omal ka kogu aeg lõbus: parandasime paljandil suure turismitrepit, vahetasime välja infotahvli kogu puitkarkassi materjali. Ehitasime randa pinke ning proovisime linnapilti pisut lõbusamaks teha, et turistidel oleks, mida pildistada: üleelusuuruses Kalevipoja plätud ning suur kala Võidu tänavas näiteks. Enamasti läks aur heakorratöödele, kuid meil on veel mõtteid ka järgmiseks hooajaks. Praegu veel neid välja ei hõikaks, sest meile tundub, et parem

on idee korralikult pisemas ringis enne läbi seedida ja alles siis välja lubada.

3. Seltsi liikmed on väljastpoolt Peipsiääre valda, mis pani Teid just Kallaste linna panustama?

Me pole tõesti päris kohalikud. Kallastele sattusime kõik umbes kaheksa-üheksa aastat tagasi. Erinevatel põhjustel: mina olen Ida-Virumaalt pärit ja olen oma lapsepõlves päris palju Kauksis ja Alajõe suviti puhanud. Ühel hetkel otsustasime perega, et meil on vaja Peipsi äärde suvilat. Ja kuigi me algul pigem ka Kauksi piirkonda vaatasime, siis järsku tekkis selline mõte, et Kallaste on igas mõttes parem: meil on linnas pood, apteek, ehituspood, mõned söögikohad ja Alatskivi loss, kus me ikka igal aastal vähemalt korra peol käime (nt Burnsi õhtusöögil). Teised seltsi liikmed: Janre, Liis, Martin, Ave ja Kaido on pärit Tartust, nemadki otsisid kohta, kuhu esmalt suvekodu ehitada, aga nüüd on meie kõigiga nii, et aina enam ja enam oleme kohal, Ave juba täiesti aastaringelt, meie aga ootame laste koolide lõppu, mis polegi enam nii kaugel. Tulevik on päris kindlasti Kallastel.

4. Mis Teid motiveerib/tagant tõukab?

Motivatsiooni tegutsemiseks ei ole vaja eriti kusagilt otsida. See tekib ise. Tuleb keegi esimest korda Kallastele ja kukub üllatusest pikali. Selline linnake? Selline kallas? Muidugi soovime, et Kallaste linna areng läheks kogu aeg tõusvas joones. Mida rohkem meid külastatakse, seda rohkem raha jäetakse kohalikele majutusettevõtjatele ja kohvikupidajatele. Pikemas perspektiivis on see meie peamine väljund eduks – turism. Ma ei mäleta, kes selle loosungi välja hõikas esimest korda, aga Kallaste võiks olla tartlaste Pärnu. Mida parema turismikeskonna loome, seda tõenäolisemalt läheb ka kohalike elu sellest paremaks.

5. Kuidas olete kohalikega kontakti leidnud ja kogukonda sulandunud?

Eks me püüame kohalikega ka aina rohkem suhteid luua. Inimsuhetega on ikka nii, et mõnega läheb ludinal, aga teisega tuleb pikemalt ja rahulikult atra seada. Sel hooajal proovisime aktiivsemad olla ja ise endale külalisi värvavast sisse visata: korraldasime avatud värvavate ja aiandusvaatuspäevi, Kaido ja Ave sõidutasid külalisi hulgiratastel ning tundub, et

meie näod ja tegemised on nüüd küll suuremale osale linnarahvast juba tuttavad. Ütlesime üpris avalikult ka välja oma poliitilised eelisted: meie põhiline unistus ja eesmärk on ikka see Kallaste peaväljaku valmimine. See uus kaar tõi meile väga palju esmakordseid külalastajaid, kes ütlesid, et tulid spetsiaalselt seetõttu, et nägid meie some-postitusi.

6. Millised võimalused või tugevused on just Kallaste linnal?

Kallaste tugevustest on oluline mainida seda, et esmatähtsavad asjad on kõik olemas. Oled maal, aga samas nagu linnas. Muidugi oleks meil vaja siia piirkonda gümnaasiumi – tugevat ja head kooli, millel oleks sellised õppesuunad, mis innustaksid ka kaugemalt tulijaid. Mina näen eelkõige insee-neeriat selle valdkonnana, mida võiks kaaluda. Eestis on selgelt puudu insenere ja tugev tehnoloogiakallak ning õpilaskodu võiksid olla need meie tugevad küljed. Aga ideedena on jooksnud läbi veel teisigi toredaid mõtteid. Mina ise ostlen igapäevaselt kohalikus toidupoes, olen raamatukogus hinge kirjast ja aktiivne laenuaja ning kui me oma maja pitutame, siis pole olemas asja, mida meie kohalikest ehituspooest ei leia. Kui me oleksime oma nüüdseks juba suvilast koduks kasvanud pesa loonud kuhugi mujale, peaksime iga kruvi nimel kümneid kilomeetreid autoga kihutama. Aga kõige olulisem Kallaste juures on muidugi see järv. Midagi sellist annab ikka mujalt otsida: iga päev käib loodusdokumentaal. Linnud, kalad, tuuled, värvid, päikesetõus järvest jne.

7. Mis on Teie hinnangul kõige suurem kasutamata potentsiaal Kallastel?

Kasutamata potentsiaal Kallastel on vast inimesed. Me peame natuke veel julgust kasvatama. Me ei saa kõike oodata, et keegi teine tooks või annaks. Tuleb ise tasapisi hakata toimetama oma võimaluste piires ja silmnähtavalt lähebki elu ilusamaks ja paremaks. Me kogesime seda sel suvel omal nahal. Kui nüüd väga suurelt unistada, siis meil võiks olla spaa või sanatoorium, aga raske on leida investorit, kes selle riski julgeks võtta. Tänapäevase spaa rajamine vanasse hoonesse ei ole kõige lihtsam ja odavam ülesanne, täitsa nullist tuleks alustada. Nõrk koht on meie tondilossidena seisvad majad, millele me

kasutust ei ole suutnud veel välja mõelda. Paljud neist aga on erakätes, seisavad ja lagunevad. See pusa võiks otsast hargnema hakata – mis neist niisama mädandada.

8. Kui Teil oleks "piiratud võimalused", mis oleks esimene asi, mille Te piirkonnas korda teeksite?

Ilmselt vanad ilusad majad olekski tore korda teha. Vahva oleks näha neis loomettevõtjaid toimetamas, pagariärisid vms.

Tänavatel peab elu keema nii suvel kui talvel.

9. Kuidas ja kas kohalikud elanikud saavad seltsi tegevuses kaasa lüüa?

Kohalikud, kes on kuulnud, et me tegime seda või toda, on ikka öelnud, et tulevad järgmisel korral appi kui vaja. Eks me püüame edaspidi arvestada sellega ka, et võtame aega plaanimiseks, hõikame kuupäeva välja, siis on kõigil aega tegemise planeerida. Sel hooajal vaatasime, et ah, õues ilus ilm, lähme objektile! Mõne töö puhul pole masside kaasamine jällegi kahjuks võimalik, sest 20kesi ühte pinki ehitada pole ka jälle mõistlik. Aga loodame ka seda, et meil on võimalik ka teistmoodi jõudusid ühildada – kui meil pole naelu, siis kel-

legi äkki on ja mõnel teisel on pott värvi, piltlikult öeldes. Sest meie enda ressursid on ka piiratud. Ma usun, et oleme järgmisel aastal veel avatumad ja meie poole võib ideede ning küsimustega pöörduda. Mitte „võib“, vaid peabki!

10. Soovid Sa midagi lisada, mida mina ei teadnud küsida.

Meie jaoks on äärmiselt oluline see, et Kallaste lähedsus edasi, mitte tagasi. Midagi võib-olla kaob, aga midagi tuleb jälle juurde ja seda muutumist ning liikumist oli sel suvel Kallastel ka kenasti näha: nii palju siseturismi kui nüüd, pole küll varasematel suvedel olnud.

Kallaste selts on suurepärase näide, et muutus võib alguse saada ka väikestest asjadest. Kui inimesed leiavad ühisosa ja tegutsevad koos, hakkab ka kogukond rohkem elavnema.

Ka Sina võid oma kogukonna arengusse anda just sellise panuse, mis on Sulle jõukohane ja südamelähedane. Mõnikord piisab vaid väikesest algatusest, et käivituks midagi palju suuremat ja sellest võib võita terve kogukond.

Kadri Külaots
avalike suhete spetsialist

Uuest aastast alustab Koosa rahvamajas Vanemate Kooli koolitussari

14. jaanuaril toimub Koosa rahvamajas esimene Vanemate Kooli kohtumine „Laste emotsioonid ja meie reaktsioonid“. Koolitajaks pereteraapiat praktiseeriv Marion Petersell.

Koolitussarja loomise mõte sai alguse Koosa rahvamajas toimunud Gordoni suhtlustreeningust. Kohtusime igal neljapäeval ja sellest kujunes kõigi jaoks üks väga oodatud õhtu. Jagasime rõõme ja muresid ning erinevaid kogemusi. Koolituse lõppedes oli tunne, et midagi jäi justkui pooleli. Kõigil oli soov edasi kohtuda. Nii tekkiski mõte luua Vanemate Kool – kus erinevad koolitajad räägivad teemadel, mis lapsevanemaid puudutavad: vanemus, lapsed, suhted, enesehoid ja kõik muu, millega igapäevaselt kokku puutume.

Koolitustele on oodatud kõik, keda need teemad kõnetavad ja kes tunnevad, et tahaks natuke inspiratsiooni, toetust või lihtsalt võimalust teiste vanematega mõtteid vahetada.

Oma osalussoovist saad märku anda kirjutades kristin.kaarna@peipsivald.ee või helistades telefonil 5860 4650.

Kristin Kaarna
Peipsiääre Valla Kultuuri-ja
Vabaajakeskuse kultuuritöötaja

Koosa raamatukogu 115. sünnipäeva tähistamine

21. novembril tähistasime Koosa rahvamaja saalis Kristiina Ehini ja Silver Sepa kirjandus- ja muusikaõhuga Koosa raamatukogu 115. sünnipäeva. Kiigates korra ajalugu: 1910. aastal sai Kavastu Rahvahariduse Selts lõpuks loa asutada Koosale raamatukogu. See toimus 11. oktoobril 1910. aastal. Seltsi raamatukogu asutajaliikmed olid T. Mägi, K. Liiv ja Markus (eesnimi teadmata). Riigilt saadi selleks 100 rubla toetust. Raamatuid oli 205 eksemplari.

Neli uhiuut lugejat Koosa raamatukogu sünnipäevapeol.

FOTO: BERIT PETOLAI

115 aastat on pikk ja väärrikas aeg, mille jooksul on raamatukogu liikunud ühest kohast teise, teinud läbi muutusi, hinganud samas rütmis vastava ajastu ja oludega. Aga on üks oluline asi, mis on kõigi nende aastate jooksul jäänud samaks ja püsivaks. Selleks on inimesed, raamatuseõbrad ja avara pilguga lugejad, kes on ikka leidnud tee raamatukokku, et haarata siit väärt lugemisvara. Nüüd, mil Koosa Raamatukogu on tagasi oma juurte juures, endises koolimajas keset küla, võib tõdeda, et peale töökate kolimisprotsessi on see koht

meid soojalt ja sõbralikult taas omaks võtnud. Tuksudes otse külasüdames sai oluliseks tähtpäevaks kutsutud esinema just õige duo, Ehini ja Sepp kavaga „Südametammide taga“.

See oli üks imeline õhtu, mis heliseb sisimas kindlasti veel kaua. Selliseid lendlevat ajastuüleseid, eluliselt sügavaid ja kelmikalt teravaid kirjaridu; selliseid sisemust paitavalt puudutavaid pilliheliseid ja kumisevat lauluviisi pole Koosa rahvamaja seinad veel varem kogenud. Kogu

maja helises ja kõlises kaasa, hämarasse saali kogunenud publikul oli võimalus Kristiina ja Silveri sõna- ja helimaastikesse süviti sisse pugeda ja kaasa rännata – kõik see kokku oli üks maagiline soe nõidus ja võluilm, milles viibida oli kõigi saalis istunute ühine õnn ja millest pärast väljuda oli omajagu raske ...

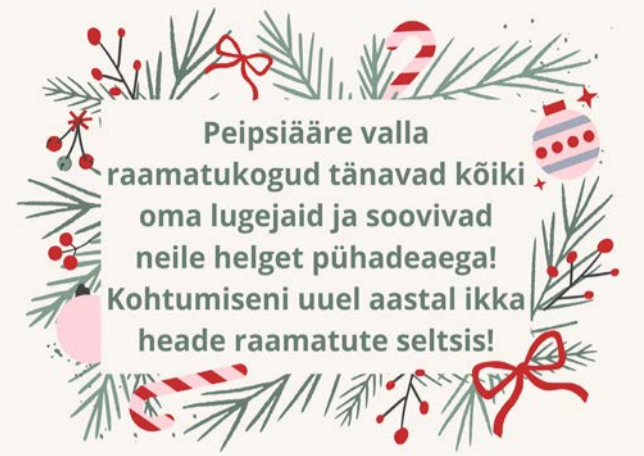
Väga ilusaks ja tänuväärseks kingiks oli see, et esinejad registreerisid end me raamatukogu lugejateks! Rõõmu sellest on kõigile osapooltele. Aitäh kõigile armsatele

kaasteelsetele, kes meiega koos raamatukogu sünnipäeva tähistama tulid! Ja tänud rahvamaja hoolsale naiskonnale askeldamisabi eest! Aitäh taas ka Viguritele, kes valmistasid hõrgu sünnipäevatoridi!

Me armsale raamatukogule soovime, et ka järgmised 115 aastat oleksid täis kasvamisest, avastamisest, väärt kohtumisi ning loomulikult raamatuid ja haaravat sõnemaagiat!

Berit Petolai

Koosa Raamatukogust

Läänemere kultuuripärl 2025. Mida tiitliaasta kaasa tõi?

Lõppev aasta kujunes Peipsiääre vallale eriliseks – meie vald sai tunnustatud kui Läänemere Kultuuripärl 2025. See prestiižne tiitel käib koos kohustusega elavdada kohaliku kogukonna kultuuri, hoida ja edendada meie eripärast pärandit ning kaasata aktiivselt valla elanikke ühiselt tegutsema ja ideid ellu viima.

Üks tiimidest noorte häkatonil.

FOTO: REET KRUUP

Läänemere Kultuuripärl (BSR Cultural Pearl) on tiitel linnadele, alevitele ja omavalitsustele, mis annab auhinna kohalikele omavalitsustele programmi, tugevdamiseks nende suutlikkust kasutada kultuuri sotsiaalse vastupanuvõime suurendamisel. Koos Peipsiääre vallaga kandisid Läänemere Kultuuripärlit tiitlit 2025. aastal veel Helsingborg (Rootsi), Alytuse piirkond (Leedu), Płock (Poola), Kaskinen-Kaskö (Soome) ja Smiltene (Läti). Kultuuripärlit tiitlid anti välja teist korda ning projekti kaasrahastas Interreg BSR programm.

Mida tähendab Kultuuripärl Peipsiääre vallale

Kultuuripärliks saamine andis meile võimaluse tugevdada kogukonna sidemeid – kaasata inimesi otsustesse, äratada huvi kohaliku pärandi vastu ja

üheskoos kujundada kultuuriliselt aktiivset kodukohta.

Kultuuripärlit tiitli poole püüdlamiseks töötasime välja kultuuri- ja sotsiaalse vastupanuvõime tegevuskava, mis keskendus eelkõige noortele ning Kodavere kultuuriruumi tutvustamisele ja väärtustamisele. Lisaks kaasasime programmi juba tuntud sündmused, mida koos kogukonnaga ellu viima.

Aasta oli täidetud ka valapoolsetele korraldajatele suunatud kohtumiste, seminaride, mentortoega. Saime veelgi kinnitust, kui oluline roll on kultuuril just väikeses maa- piirkonnas ja kuidas kultuur loob piirkondadele identiteeti. Saime inspiratsiooni, kuidas teised väikesed omavalitsused on kultuuri kasutanud elanike aktiviseerimiseks ja majanduselu elavdamiseks. Mõistsime, et paljudel Läänemere-äärse-

tel kohalikel omavalitsustel on sarnased väljakutsed (näiteks noorte kaasamine) ning koos ühisel infoväljas olemine ja lahenduste pakkumine on kindel suund. Oleme nüüd ja edaspidi ühisel kultuuripärlite võrgustikus, saame teha ühiseid projekte ja küsida üksteistelt nõu.

Noortesündmused ja -algatused

16.–17. oktoobril toimus valla esimene noortehäkaton „Kuidas saada (kultuuri)rikkaks oma kodukohas?“ 12–25-aastastele, kus noored said meeskondadena mõelda välja ideid, mis muudaksid meie kodukohta eriliseks ja elavaks. Kaaskorraldaja Loov Eestiga kaasasime mentorid ning 14 noort koos nelja ideega jõudsid teise päeva lõunaks oma mõtete esitlusteni. Parim idee – matkaapp „PEIPSI COMPASS“, mis pakub mängulisi ja juhenda-

tud matkareise vallas – pälvis 1000 € auhinna idee elluviimiseks. Teised tiimid said eripreemiaid ning võimaluse kasutada valla ja partnerite mentorlust selleks, et ideed reaalsuseks muuta.

Kultuuripärl aitas kaasa Kodavere pärimuslaagri toimetamistele, kus Kodavere keele õpe oli seekord tihedalt seotud üheskoos toidutegemisega. Laagripäevi täiendasid muidugi pärimusmuusika ja -tantsud. Keskne tegevus oli aga Pala bussijaama tuunimine, mis sai laste abil ja tänavakunstnik von Bombi juhendamisel kõigile seintele maalingud.

Meil on hea meel, et Pala kandi noored on loonud oma podcasti „Kaugen külän“, kus koos külalistega kõneldakse Kodavere kandi elust, keelest ja inimestest. Kuulajateni tuuakse kohalike lugusid, mälestusi ja mõtteid, ühendades pärimuse ja tänapäeva. Taskuhäälingut saad kuulata Kaugen külän Youtube'i kanalilt.

Traditsioonid ja kogukonna üritused

Sibulatee võrgustik korraldas taas traditsioonilisi üritusi: KALApuhvetite päev, puhvetite päev ja purgipidu, mis kaasasid kokku ligi 250 kohalikku peret, ettevõtet ja aktiivset inimest ning mis töid piirkonda kokku

umbes 8000 külalist.

Esimene Kodavere tantsupidu juuni alguses. See oli pidu, mis tõi ühte kogukonda, noored ja vanemad, tantsupeol osales 20 rahvatantsurühma ligi 280 tantsijaga.

Üle-eestiline Maal elamise päev tõi fookusesse Eestit väikseima linna Kallaste. Valla töötajad tutvustasid valla teenuseid raamatukogudest kuni sportimisvõimalusteni, soovijad said ülevaate vabade elukohatades Peipsiääre vallas.

Mida toob tulevik?

Kultuuripärlit tiitel on suur au, aga eelkõige – võimalus. Aasta 2025 näitas, et kui kogukond, vald ja noored ühinevad, sünnivad ägedad ideed, mis elavdavad kodukanti ja seovad inimesi.

Tulevikus plaanime veelgi

enam toetada noorte initsiatiive, arendada koostööd kohalike organisatsioonidega, kutsuda inimesi ühiselt osa võtma ning hoida elus meie mitmekesist pärandit – kodavere, vanausuliste, mõislike traditsioonide kaudu.

Kultuuripärlit aasta annab meile selge sõnumi: meie kodukohas on ruumi ideedele, loovusele ja ühiseks tegutsemiseks. Noored, pange juba pead kokku ja mõelge, millise ideega tulete järgmisel sügisel häkatonile!

Vaata rohkem: <https://www.peipsivald.ee/laanemere-kultuuriparl>

Liis Lainemäe
kultuuripärlit projekti projektijuht

Alatskivi võõrustas koolitoidu teemalist seminari ja Tartumaa haridus- ja toitlustuspersonalit tänusündmuse

Tartumaa Omavalitsuste Liit ja Peipsi Koostöö Keskus korraldasid 28. novembril seminari „Koolitoit kui kogukonna koostöö“, kus keskenduti küsimusele, kuidas tagada õpilastele tervist toetav ja maitsev toit uue haridus- ja toitlustamist reguleeriva määruse „Nõuded laste toitlustamisele haridus- ja sotsiaalteenuse osutamisel ning püsi- ja projektlaagris“ valguses.

Seminar tõi Alatskivile kokku haridus- ja toitlustuse eest vastutajad.

FOTO: KRISTI JÕESAAR

Juhan Liivi nim Alatskivi Kooli saali kogunes kuulama ligi 80 inimest, kelle igapäevastöö on meie lasteaiade ja koolilaste toitlustamine või toitlustuse korraldamine.

Pala Kooli õpilane, „Koolipere toidutargaks“ töögrupi liige Karmen esindas seminaril õpilaste vaadet. Karmen rääkis, et täiskasvanud võiksid mõelda sellele, et söömine peab õpilastele olema turvaline – vaja pole liigset surveid ja kommentaare. Õpilased peavad oluliseks, et toit oleks maitsev, lihtne, tuttav ja isuäratava välimusega, et toitu saab iseteenindusletist valida ja söögisaalis valitseks mõnus, söömist soosiv õhkkond. Ta lisas, et kui on toitlustuskorralduses midagi vaja muuta, siis väärtuslikku infot annab ka õpilaste tagasiside.

Haridus- ja toitlustuse tootumise- ja toitumisterapeut ja koolitaja Victoria Palusaar avas oma ettekandes määruse „Nõuded laste toitlustamisele haridus- ja sotsiaalteenuse osutamisel ning püsi- ja projektlaagris“ olulisust. Määrust täpsustab selle juurde kuuluv 26-leheküljeline seletuskiri, mis on leitav näiteks veebilehelt toitumine.ee.

Victoria Palusaar tõi välja, et Eesti laste ülekaal on selges kasvutrendis. Selle valguses on väga oluline, et 2025. aasta riiklikud soovitusel kesken- duvad laste tervist toetavate harjumuste varajasele kujundamisele, tasakaalustatud ja toitainerikka toidu eelistamisele ning liigse suhkru ja töödeldud toidu piiramisele.

Lapsed saavad koolitoidust

30–35%, koos koolieinega kuni 50–60% oma päevasest toidukogusest. Määrus toetub uutele riiklikele toitumissoovitustele ning lihtsustab toitlustaja tööd, tuues fookusesse keeruliste toitainearvutuste asemel toidugrupid ja selged, arusaadavad piirmäärad: vähem lisatud suhkru ja soola, parem süsivesikute ja rasvade kvaliteet, suurem rõhk taimsetel valkudel, köögiviljadel, puu- ja kaunviljadel ning kala minimaalkogustel. Samal ajal seab see valmistoodetele konkreet- sed nõuded ning kehtestab väikeste laste puhul eriti ran- ged nõuded vabade suhkrute piiramiseks. Nii saab määru- sest praktiline abivahend, mis aitab keerulises ja ebatervis- likke valikuid soosivas toidu- keskkonnas kujundada lastele

järjepidevalt tasakaalustatud, toitainerikka ja tervist toetava toidulaua.

Teise ettekandena pakkus tippkokk ja P. Dussmann Eesti OÜ toitlustusdivisjoni arendusjuht Inga Paenurm praktilise vaate määrusele ning rääkis, milliseid lahendusi on koolitoitlustuses juba kasutu- se võetud. Oma pika tipptasemel kokakogemuse najal tõi ta näiteid, kuidas ühendada nõuded ja loomingu- lusus nii, et toit oleks lastele üheaegselt maitsev, visuaalselt köitev ja tervislik.

Alatskivi Kooli söökla juhataja Natalja Laumets avas oma- korda koka ja kohaliku tootja koostöö telgitaguseid. Ta jagas, kuidas tema kooliköögis eelistatakse kohaliku toor- ainet, millised koostöövormid

on talunikega välja kujunenud ning kuidas on katsetatud uusi roogasid, mis lapsi kõnetavad.

Eesti Maaülikooli Mahekes- kuse juhataja Elen Peetsmann rääkis maheda ja kohaliku toidu rollist tervisliku ja kesk- konnasõbraliku koolitoidu ku- jundamisel. Ta tõi esile, kuidas mahetoit aitab vähendada keskkonnamõju, toetada koha- likku põllumajandust ning ta- gada, et laste toidulaud oleks võimalikult puhas ja loodus- hoidlik. Oma ettekandes näitli- kustas ta tavatoidu proovidest tuvastatud taimekaitsevahen- dite jääkide analüüsi ning rõ- hutas, et mahetoitu iseloo- mustab pestitsiidijääkide puu- dumine ja suurem toiteväärtus võrreldes tavatoiduga. Samuti ei kasutata selles kunstlike värv-, lõhna- ja maitseaineid ja -tugevdajaid, suhkruasen- dajaid ega muid sünteetilisi lisaaineid. Ta viitas uuringu- tele, mille järgi on mahetoitu tarbivatel lastel paremad tu- lemused probleemilahendami- se ja lühiajalise mälu testides. Mahetoitu tarbivatel inimestel üldiselt on vähem allergiaid ja põletikke ning väiksem risk selliste raskete haiguste tek- keks nagu vähk, südamehaigu- sed ja insult.

Toitumisterapeut, kokk ja koolitaja Triin Muiste sidus oma ettekande taimse toi- du osakaalu suurendamisega uues määruses. Ta rõhutas,

et kui koolitoidus on rohkem taimset, võib kogu kool: lap- sed on rahulikumad ja kesken- dunumad, õpetajad saavad pa- remini õpetada ning koolipäev kulgeb sujuvamalt.

Triin Muiste jagas kooli- kokkadele ka praktilisi nippe, kuidas rohkem taimset toitu koolieinetesse lisada ja kuidas lapsi uusi maitseid proovima saada. Ka siin mängib olulist rolli just koostöö õpetajate ja lapsevanematega, kelle hoia- kud ja lood mõjutavad last ot- seselt. Kui lapsevanem räägib koolitoidust positiivselt või neutraalselt, aitab see luua usaldust. Usaldust aitab luua seegi, kui õpetaja koos lastega sööb ja julgustab neidki sööma ning toob toiduteemat lasteni ka erinevates õppeainetes.

Seminar andis osalejatele nii ajakohase ülevaate uutest nõuetest kui ka väga praktilisi ideid, kuidas neid koolikööki- des ellu viia. Ettekanded tõi välja, et tõeliselt toimiva koo- litoidu taga on koostöö: kokad, koolijuhid, õpetajad, toitumis- spetsialistid, kohaliku tootjad ja lapsevanemad saavad ühi- selt mõjutada seda, milline toit jõuab laste taldrile ja mille- sed toitumisharjumused lap- sed koolist eluks kaasa saavad.

Seminari korraldasid ja juh- tisid Kaidi Randpõld Tartu- maa Omavalitsuste Liidust ja Margit Säre Peipsi Koostöö Keskusest.

Tartumaa haridus- ja toitlustuspersonalit tänusündmus

28. novembril õhtul kogune- sid Alatskivi lossi sööduho- buste talli tänusündmusele Tartumaa haridus- ja toitlustuspersonalit. Tänu haridus- ja toitlustus- personalile on meie lastel võimalus süüa maitstavaid toite, millest ammutada energiat õppimiseks, huvite- gevusteks ja trennideks.

Tartumaa lasteaiades valmib aastas umbes 5 028 450 toiduportsjonit ja üld- hariduskoolides 3 930 150 lõunasöögi portsjonit. Kooli- ja lasteaiatoit ei ole lihtsalt portsjon toitu taldrikul, selles sisaldub palju enamat: laste tervise toetamine, toitumis- harjumuste kujundamine, toi- dukultuur, seos kodukandiga, maailmavaade, kohaliku toidu kasutamise kaudu ka kohaliku majanduse edendamine ja toi- dujulgeolek.

Peipsiääre vallavanem Piibe Koemets tänas oma kõnes Tartumaa haridus- ja toitlustus- personalit.

„Täna oleme siin, et õel- da aitäh teile, kes te iga päev koolitoitu valmistate. Hea koolitoit hoiab meie laste energiat, aitab paremini kes- kenduda ja õppida. Sageli

räägime kooliharidusest läbi õpetajate ja õppekavade, aga tegelikult algab laste valmis- olek õppimiseks juba köögist, sellest, mida teie valmistate ja kui suure südamega seda teete. Teie töö ei ole kunagi ainult pottide ja pannide taga toimetamine. See on märksa rohkem. See on hoolimine ja tähelepanu ja seda te teete järjepidevalt. Teie esimene soe tervitus lapsele on vahel ehk ainus hetk päevas, mil laps saab sooja toitu ja tihti sinna juurde sooja sõna. Pal- judele lastele on just kokatä- di või köögitädi-köögionu see inimene, kellega tal tekib tur- vatunne, oma väikene rutiin, mis annab päevale toe.

Tänane sündmus ongi sel- leks, et tõsta esile teie panust. Me tahame, et te teaksite, et teie tööd märgatakse. Teie näete lapsi ja meie näeme teid. Lapsena olin kehva sööja, koo- litoiduga mul suurt sõprust polnud. Alles täiskasvanuna sain aru, mida see tegelikult tähendab, kui köögis on inime- ne, kes otsib lahendusi, püüab teha toidu lapsele maitstava, tervislikuks ja kutsuvaks. See- pärast on mul täna erilisel- lult suur austus teie vastu.

Te ei tee lihtsalt tööd, te tee- te olulist tööd!

2023. aastal külastasin koos

Tartumaa teiste vallajuhtide- ga Taani Kuningriigi kooli, et tutvuda koolitoidu korraldu- sega seal. Ja see kogemus oli mulle väga- väga hea. Tõdesin, et parim koolitoit sünnib siis, kui kogu kogukond panustab.

Taanis hakati koolitoitu ta- gasi koolidesse tooma aastal 2000. Varasemalt oli aga koo- litoiduks võileib või valmistoit, kuna koolis kööke polnud. Toit oli kallis, viletsa kvaliteediga ja ei rahuldanud mitte keda- gi. Puudus traditsioon hea ja sooja koolitoidu osas. Selleks, et midagi muuta, oli vaja seda kehva olukorda ja inimesi, kes tahtsid, et toimuksid muuda- tused. Ja lisaks oli vaja ühte poliitikut, kes julgeks ette võt- ta muutust, et olukord para- neks – selleks oli toonane lin- napea. Parima lahendusena toodi välja ka see, et kooliköö- gid ja töötajad on kooli või val- la all. Kuid tuleb vaeva näha ka sellega, et köögitoitajad tunneksid ennast koolimees- konna liikmetena, osana koo- list, osana sellest eesmärgist, milleks on hea koolitoit. Uued koolimajad ehitatakse Taanis täna koos sööklaosaga, teisiti enam ei lubata, sest tuleviku eesmärk on kvaliteetne koo- litoit.

Minu jaoks oligi suurim õppetund see, et hea koo-

litoit ei ole ainult köögitoit. See on otsus näha kokkade täieõigusliku koolimeeskonna liikmetena ja usk, et muut- sed sünnivad inimestest, kes julgevad neid ka päriselt ellu viia.

Selle loo kokkuvõte on see, et meil Eestis on olukord olu- liselt parem. Koolides on köö- gid läbi ajaloo alati olnud, meil tuleb vaid koolitoidu kvalitee- ti tõsta, kuna vahepeal ole- me odava toidu moevooluga kaasa läinud. Me teame, et te vajate selleks head suhtlust, toetust, mõistmist, et te ikka ka edaspidi jaksaks. Kas siis, kui päevad on kiired või mõni menüü tuleb ümber teha või tuleb mõni laps ja ütleb, et talle see toit mitte üldse ei maitse. Sellepärast soovime nüüd tõsta kõigi teadlikkust, et koolitoidu kvaliteet ei ole ainult kokkade pingutus, vaid kogu koolipere ja kogukonna pingutus.

Head kokad ja köögiperso- nal, te olete osa laste õppi- mist, kuigi klassiruumi teie ise ei lähe. Aitäh teile selle kan- natikkuse, loovuse ja hooli- vuse ees, ilma teieta poleks meie koolipäev päriselt tervik- lik. Soovin teile jõudu, rõõmu ja jaksu, et te tunneksite iga päev, et teie töö on väga suur väärtus! Suur-suur aitäh teile!

Tänusündmusel oli esindatud ka Anna Haava nim Pala Kool.

FOTO: JOONAS SISASK

Tänusündmusel andsid Tar- tumaa Omavalitsuste Liidu toiduhariduse ja toitlustus- korralduse juhtgrupi esinda- jad Krista Loog ja Kaidi Rand- põld Peipsiääre vallavane- male üle 28. mail Tartumaa toidupiirkond 2025 pidulikult allkirjastatud hea koolitoidu kokkuleppe koopiat.

Mis on eduka koolipäeva ja muretu lasteaiapäeva alus- tala? See on jõudu ja rõõmu pakkuv maitsev söögikord, mis aitab lapsel ja noorel las-

teia- ja koolipäeva tegevus- tes aktiivselt osaleda. Suur tänu teile, haridus- ja toi- tustuskorralduse juhtgrupi esinda- jad Krista Loog ja Kaidi Rand- põld Peipsiääre vallavane- male üle 28. mail Tartumaa toidupiirkond 2025 pidulikult allkirjastatud hea koolitoidu kokkuleppe koopiat.

Tänusündmusel esines muusikalise tervitusega Kodavere Duo, õhtut juhtis Ja- nar Järv ja laua kattis Alats- kivi Kivi Kõrts.

Kaidi Randpõld

Tartumaa Omavalitsuste Liidu arendusspetsialist

Sündmusterohke ja jõulune aasta lõpp Kolkja Lasteaed-Põhikoolis

Mardipäeva hommik oli väga meeleolukas. Õpilastest ja lasteaia lastest said mardisandid, kes käisid koolimaja peal ringi, laulsid, tantsisid ja esitasid mõistatusi. Muidugi said nad tänutäheks maitsvaid ande. 18. novembril toimus koolikotivaba päev. Õpilased võtsid oma õppevahendid kaasa erinevatel vahvatel ja loomingu- viisidel.

Aeg on läinud kiirelt ning novembris lõppes I trimester. Tunnustasime meie heade ja väga heade tulemustega õpilasi tänukirja ja šokolaadiga. Novembri viimasel nädalal toimusid ettevalmistused jõuludeks - kogu koolipere panustas koolimaja kaunistamisesse. Ühiselt ehiti kuusk ning küpsetati ka piparkooke.

Esimesel advendil süütasime

küünla ja õpilased said erinevatelt taaskasutatavatest materjalidest meisterdada kuuski. Direktor andis õpilastele ka päkapikkude poolt sõnumi edasi, et igal hommikul saavad nad kirja, kus on üks vahva jõulune väljakutse.

Aasta lõppu mahtus veel ka väljasõite. Kõikide klasside õpilased külastasid Peipsi Koostöö Keskuse ja EstDev projekti toetusel Tartu Loodusmaja, kus toimusid põnev ekskursioon ning kaasahaaravad õpitoad. 1. detsembril külastasid 1.-3. klassi õpilased ja lasteaia vanemad lapsed Torma Talveküla Jõulumaad. Sõideti jõulurongiga, avastati Völumetsa ning loomade Völumaad. 2. detsembril käisid 5.-9. klassi õpilased Tallinna teletornis ja tervise muuseumis.

Detsembrisse mahub meil palju jõulusoojust ja erilisust. Sel aastal pühendame jõulu-

I trimestri tublimad õpilased.

FOTO: TERJE SÕÖT

dega seotud lõimingu- ja loomingu- nädala heategevusele. See hõlmab endas vahvaid, südamlikke, kaasahaaravaid ja loomingu- lisi tegevusi, lisaks ka jõulust stiilinädalat. Korraldame 16. detsembril heategevusliku jõululaada, kus õpilased saavad müüa erinevaid isevalmistatud

esemeid või küpsetisi. 19. detsembril toimub Kolkja Rahvamajas meie jõulupidu "Jõuluime otsingul: kui headus vaikib..."

Imeilusat, maagilist ja soojust täis jõuluaega Kolkja koolipere poolt!

Maarja Mihkels

Kolkja Lasteaed-Põhikooli huvijuht

Minu väärtuslik kogemus Tammsalu koolis - pikk järjekord, Pipi ja jäätis

FOTO: MIIA MARLEEN LAKSAAR

31.10 – 2.11 sain mina, Vara Põhikooli 6. klassi õpilane Miiia Marleen suurepärase võimaluse osaleda õpilasesinduste üldkoosolekul, mis toimus sel aastal Tammsalu koolis.

Otsustasin sellele üritusele minna, sest mulle tundus see kohe algusest peale põnev ja

teistsugune kogemus. Tahtsin näha, kuidas teistes koolides õpilasesindus toimib ning saada ka uusi põnevaid kogemusi.

Kohale jõudes oli esimene üllatus see, kui palju inimesi oli tulnud. Sisenemisel tekkis nii pikk järjekord, et pidime osa ajast õues ootama, kus oli päris külm. Registreerimine võttis aega – kontrolliti vanema

nõusolekut ja kas makse on tehtud. Seejärel sain kätte oma kaelakaardi ja laheda koti, kus sees olid olulised dokumendid ja isegi jook.

Pärast sisseseadmist ja lühikest ekskursiooni jagati meid tubadesse. Meie toas oli meid pisut alla 20 inimese. Programm oli tihe – arutasime päevakorrapunkte ja mul oli võimalik valida erinevate tegevuste vahel. Õhtul oli aga aeg lõõgastumiseks ja mängudeks, näiteks oli väga naljakas ära arvata, millisest multikast mõni laul päril on.

Järgmisel päeval kuulasime aulas pikalt jutte ja kõnesid. Pärast seda saime veidi vaba aega, mille me kasutasime kohe loomingu- ja kasulikkult ära. Hakkasime toakaaslastega õhtuseks esinemiseks näidendit välja mõtlema. Kuna meie toa nimi oli Pipi Pikksukk, sai sellest ka meie näidendi teema. Õhtul oligi näidendite ettekandmine. Meie toagrupi

esinemine läks hästi!

Õhtul ootas kõiki, kes näidendites esinesid, magus üllatus – saime jäätist!

Viimasel päeval kuulasime veel mõnda ettekannet ja seejärel anti meile teele kaasa väike kinkekott. Kogu üritus kinnitas mulle, et õpilasesindusse kuulumine on tõesti väärtuslik. Seal saab nii teadmisi kui kogemusi, mis aitavad koolielu arendamises kaasa rääkida ja ka julguse oma ideid välja pakuda. Tänu sellele üritusele olen enesekindlam, julgem ja oskan teistega veelgi paremini koostööd teha. Ja mis kõige toredam – leidsin uusi sõpru, kellega kindlasti ka edaspidi ühendust hoian.

Terve üritus oli väga inspireeriv ja mul oli väga tore!

Loodan kindlasti ka järgmisel aastal osaleda.

Miiia Marleen Laksaar

Helle Laanes

Vara Põhikool

Aastaring on jälle täis

Kui mardi- ja kadripäev on möödunud, õues kõik toimetused tehtud ning meie kallite emade ja vanaemade hoole ja armastusega valminud sügis- ja kevadpistid, on paras aeg seda kõike teistega jagada. Nii otsustasidki Mõmmikud ühise arutelu käigus korraldada näituse „Mõmmikute purgipidu.“ Näitus saigi kokku pandud kõigest sellest, mida emad ja vanaemad purki pistnud. Hiljem saavad lapsed neid hoidiseid teistele tutvustada ning kõik koos seda head ja paremat ka maitsta.

Detsembri algul külastasid Mõmmikute rühma väikesed kosmosehuvilised Tartu Observatooriumi külastuskes-

kust Tõraveres. Teel teleskoobitorni vaadeldi astronoomiat tutvustavaid plakateid ja läbiti õueala kosmosetraktsioone. Stellaariumis ja teleskoobitornis said lapsed katsuda 270 kg kaaluvat raudmeteoriiti ning nägid 1,5-meetrise peegliga Põhjamaade suurimat teleskoopi. Kõige lõpus meisterdas igaüks omale paberist raketi, mida sai joogikõrre abil õhku lennutada. Oli tore ja õpetlik reis.

Naerupalli lastel jõudis vahepeal lõpusirgele arstiprojekt, mille käigus said lapsed oma oskusi teisi tohterdades proovile panna. Üksteist mõõdeti ja kaaluti, ravitud sai kriime ja marrastusi, lapsed

jagasid enda arstil käimise kogemusi ja julgustasid teisi vajadusel ka vere andmiseks ja süsti tegemiseks.

Laste teadmisi aitas rikastada AHHA keskuse meelteprojekt, ning rühmas käis külas Kennethi ema, kes lastele arstitööd tutvustas.

Lepatriinude ettevalmistused jõuludeks on olnud loovad ja meisterdamist täis. Valminud on nii omanäolised jõuluehted kui ka lastesuured pākapihud. Lepatriinude tähelepanu on suunatud pākapihude eluolu uurimisele. Iga-päevaseid peame arutelusid salajaste mehikeste toimetustest. Uurime raamatuid, kirjedame nende välimust. Usinalt

käib rühmas ka jõulusalmide harjutamine.

Jätkud on veetnud sügise matemaatikamaal seigeldes. Sõpradeks on saanud nii numbrid kui geomeetriselised kujundid.

Ettevalmistused jõuluks on jõudmas lõpusirgele – laulud ja salmid on varsti selged ning mõnusad maiustused jõuludeks valmis.

Küllä Simagin, Urve Pedak,

Avely Laksaar, Signe Klemmer

Vara Lasteaed Õnnetriinu

Mõmmikute rühma väikesed kosmosehuvilised Tartu Observatooriumi külastuskeskuses Tõraveres. FOTO: URVE PEDAK

Pala kooli tegemisi

“Koolipere toidutargaks” projekti raames toimus 17.–21. novembril koolis leivanädal, mille jooksul käsitleti õppeainetes võimalusel leiva teemat, õpilased said Mirje Põllu juhendamisel küpsetada leiba ja õpetaja Merike Selgise juhendamisel küüslauguleiva-kesi ning lõunaks pakuti leivasuppi. Nädala võtsid kokku õpilaste ettekanded leiva kohta ja leiva-viktoriin.

FOTO: ANNA HAAVA NIM PALA KOOL

Leiba küpsetati Mirje Põllu juhendamisel.

18. novembril toimusid Palal valla koolispordi meistrivõistlused rahvastepallis 4.-5. klassidele, meistritiitli jättis koju tüdrukute võistkond koosseisus Emili Vasenko, Rosanna Värk, Lisanna Juhkov, Anastasija Šjuts, Mia-Heleen Kihu, Roosi-Pärl Pirk, Laura Aduson, Mona Sofia Oras, Nora Miiia Oras. Poiste võistkond koosseisus Tõnis Sepp, Karl Noot, Enrico Torim, Riko Reisenbuk, Robert Juuse, Markus Kivistik, Egert Eres ja Gregor Tamm saavutas II koha. Võistkondade juhendaja Virge Otsa.

19. novembril osales 5. klass õpioskuste talgute maakondlikus eelvoorus, kus läbi erinevate tegevuste õpiti nii meeskonnatöö olulisust kui ülesannete oskuslikku jagamist.

21. novembri aktusel tänašime I trimestri tublisi õppureid, kelle tunnistusel oli ainult viied või neljad-viied.

II trimestri algus oli 4. ja 7. kl õpilastel täis muusikat, mida pakkus koguperemuusikal “Laulab terve maa”.

Kadripäeval lustisid 1.–6. kl õpilased kadritrallil, kus tantsiti pärimustantse, lauldi karaoket ja mängiti seltskonnamänge.

26. novembril sai 1. ja 3. klass osa Karlssoni ja Väikevenna seiklustest Jõgeva kultuurikeskuses.

27. novembril osalesid 9. kl õpilased õpetaja Liina Ainsalu juhendamisel Tartu Linnamuuseumis toimunud Tartu maakonna mälu- ja mängul.

MTÜ Pala laste heaks toel ehtisid õpilased kooli juures helkuripuu, et tähtsustada enda nähtavaks tegemist pimedal ajal.

Jõulukuu algas hommikuse jõulumõistkluse ja adventiküünla süütamisega.

2. detsembril käisid Pala kooli saksa keele õpilased Tipu Loodusmajas, kus neid ootas vahva ja tegevusterohke jõulu-õppepäev.

Samal päeval võistlesid meie tüdrukute rahvastepalli-meistrid Virge Otsa juhendamisel Nõos maakonna meistri-võistlustel, kus saavutasid tubli III koha.

Soovime, et kätte jõudnud jõuluootuse aeg oleks täidetud rõõmu, soojuse ja rahuga!

Katrin Puusepp

Anna Haava nim Pala Kooli juhiabi

Peipsiääre jalgpallipoistel oli võistlusrohke nädalavahetus Viljandis ja Sillamäel

Peipsi United Juniori 2018–2016 sündinud mängijad osalesid kahel Tulevik CUP turniiril Viljandis. Meeskonnad jaotati nii, et hommikul mängisid rohkem mänguajaga vajavad nooremad 2017. aasta turniiril ning õhtul põhikoosseisu kuuluvad poisid 2016. aasta turniiril.

Hommikuse turniiri mängijad – Simon, Henri, Kristofer, Herman, Romin, Rasmus ja Artjom – said esimest korda end ise väljakul juhtida. Ülesanne täideti hästi, kümne võistkonna seas saavutati 5. koht.

Eriti rõõmustas mänguelementide märgatav areng: õnnestusid resultatiivsed söödud ja kauglöögid. Kokku löödi 22 väravat, millest Simon lõi 9 ja Henri 8. Kaitsetes paistsid silma Kristofer ja Herman, väravas tegutses kindlalt Romin.

Õhtune, 2016. aastal sündinute turniir oli meeskonna jaoks samuti proovikivi, sest

FOTO: FC PEIPSI UNITED ERAKOGU

pool tiimist koosnes noorematest, 2017. aastal sündinud poistest. Suurel platsil mängimine ning meie põhikaitsja Svetlana juhendamiseta hakamasaamine tegid kogemuse eriti väärtuslikuks. Kolm

võitu ja kolm kaotust andsid kokku 12 võistkonna seas 7. koha. Arvestades poiste vanuseid ja tingimusi, oli tegu igati kordaläinud esitusega.

Samal ajal mängisid vanemad Peipsi United Juniori

mängijad Sillamäel 2011. aasta turniiril ning töid sealt koju 4. koha. Seal said väärt mänguminuteid German, Miron ja Nikolai, kes muidu aitavad palju ka meie nooremaid.

Turniirid kinnitasid, et jaanuarist algav 2017. aasta 6+1 formaadi hooaeg võib julgelt alata – mängijad saavad hakata nii suurel väljakul kui ka vajadusel ilma treenerita.

Pühapäeval tähistas oma sünnipäeva ka Stevan, kes lõi enda sünnipäevakingiks Viljandis viis väravat. Tema peol esines lastele freestyle-jalgpallur, kes näitas muljetavaldavaid trikke ja õpetas neid ka külalistele. Palju õnne Stevanile!

Detsembri alguses ootab 2017. aasta poisid ees juba järgmine suur seiklus – sõit Leetu Kaunasesse rahvusvahelisele jalgpallifestivalile, kus vastaste hulgas on võistkonnad näiteks Hispaaniast, Ukrainast ja Lätist.

Taavi Pirk
lapsevanem

Spordiklubi Juku tütarlapsed mängisid kodusaaalis aasta viimase käsipalli miniliiga etapi

29. novembril toimus tütarlaste käsipalli miniliiga 2. etapp, mis peeti kodusaaalis Peipsiääres – Vara spordisaalis ja Koosa spordisaalis. Spordiklubi Juku tütarlapsed olid väljas kahe võistkonnaga: U10 ja U11 vanuseklassides.

Koosal mängisid omavahel läbi kolm võistkonda. Spordiklubi Juku U10 tüdrukud näitasid südikust, head kaitset ja suurt mängutahet, mis tõi neile turniiril 2. koha.

Vara spordisaalis toimunud U11 vanuseklassis osales kokku seitse võistkonda, mis tähendas Alatskivi Spordiklubi Juku tüdrukutele kuut mängu. Turniir algas raskeimate vastastega. Esimeses kohtumises HC Kehra vastu

FOTO: KARL-FREDDY KRUUP / EESTI KÄSIPALLILIIT

jäädi kaitstes veidi aeglaseks ning vastased pääsesid rohkem läbi – tulemuseks 4:10. Teises mängus SK Tapa/Tapa valla SK vastu ei saanud samuti mängu käima ning lõppskooriks jäi 1:7. Pärast keerukat algust suutsid tüdrukud

end siiski kiiresti koguda.

Järgmised neli mängu olid märksa aktiivsemad – kaitstes tegutsesid palju tähelepanelikumalt ja liikuvamalt, rünnakud olid tahtmist täis ning koostöö muutus järjest kindlamaks. Platsil oli näha head

söödumängu ja üksteise toetamist. Tugeva lõpuspurdi tulemusena lõpetasid U11 tüdrukud turniiri tubli 3. kohaga.

Spordiklubi Juku tütarlapsed näitasid kodusaaalis eeskujulikke võistlushimu ja arengut, iga mänguga tugevnesid nii võistkonnavaim kui ka mänguoskused.

U11 Alatskivi Spordiklubi Juku võistkonnas mängisid Ella Maria Lillestik, Kerili Kivimaa, Keili Kaasik, Mirtel Eliis Laanemets ja Darja Jakubova.

U10 Alatskivi Spordiklubi Juku võistkonnas mängisid Emma Hantson, Johanna Liisa Luukas, Mireli Pallo, Hetti Mesi, Lenne Marii Paide ja Heliise Punga.

Mari-Liis Must
Spordiklubi Juku

Pala kooli võistkond naasis Tartumaa koolinoorte meistrivõistlustelt pronksiga

2. detsembril toimusid Nõo spordihoones Tartumaa 4.–5. klasside koolinoorte meistrivõistlused rahvastepallis, kus 3. koha saavutas Pala tüdrukute võistkond.

Võistkonnas mängisid Nora Miiia Oras, Laura Aduson, õp Virge Otsa, Roosi-Pärl Pirk, Mona Sofia Oras, Lisanna Juhkov, Mia-Heleen Kihu ja Anastasija Šjuts ja Emili Vasenko.

Juhendaja Virge Otsa.

Tüdrukute arvestuses oli esimene Lähte võistkond ja teine Melliste. Poiste arvestuses oli paremusjärjestus järgnev: esimene koht Elva I võistkond, teine Melliste ja kolmas Lähte võistkond.

Kokku võistles koolinoorte meistrivõistlustel 17 noormeeste ja 10 neidude võistkonda üle kogu Tartumaa.

Priit Allikivi

Peipsiääre valla kultuuri- ja vabaajakeskuse sporditööspsialist

FOTO: TARTUMAA SPORDILIIT

Kohalikel koolispordi meistrivõistlustel rahvastepallis võidutsesid Pala tüdrukud ja Alatskivi poisid

FOTO: PRIIT ALLIKIVI

Päev enne meestepäeva toimusid Pala kooli spordisaalis Peipsiääre valla koolispordi meistrivõistlused rahvastepallis 4.–5. klassile. Kokku osales seitse võistkonda – kolm poiste võistlusklassis ja neli tüdrukute võistlusklassis. Mõlemas võistlusklassis osalesid Pala ja Vara esindused, lisaks oli Alatskivi koolil tüdrukute võistlusklassis kaks võistkonda.

Tüdrukute mängudes võttis kindla võidu eelmise aasta tiitlikaitsja Anna Haava nim Pala Kooli tüdrukute võistkond.

Kõiki oma vastaseid võideti tulemusega 2:0.

Järgmised medalid jagasid omavahel ära Alatskivi võistkonnad, vastavalt Alatskivi kooli 2. võistkond – hõbemedalid ja Alatskivi kooli 1. võistkond – pronksmedalid. Vara kooli tüdrukud tegid tubli võistluse, kuid medaleid sel korral ei tulnud.

Sarnaselt tüdrukutele võitis kõiki vastaseid poiste arvestuses Juhan Liivi nim Alatskivi Kooli võistkond, kes pidas kaks tugevat ja võidukat mängu ning neile kuulus teenitult ka meistritiitel. Anna Haava nim Pala Kooli poiste meeskond saavutas kahe võiduga 2. koha ning 3. koht kuulus eelmise aasta meistriks Vara Põhikooli poiste esindusele.

Peipsiääre valla koolispordi rahvastepalli meistriks 4.–5. klassi tüdrukute arvestuses Anna Haava nim Pala Kooli koosseisus tulid Emili Vasenko, Laura Aduson, Nora Miiia Oras, Lisanna Juhkov, Mona Sofia Oras, Anastasija Šjuts, Rosanna Värk, Roosi-Pärl Pirk, Mia-Heleen Kihu. Juhendaja Virge Otsa.

Juhan Liivi nim. kooli poiste võistkonna võidukasse koosseisu kuulusid Markus Mesi, Johan Erik Luukas, Ilja Širokov, Henri Krehhov, German Opikov, Reigo Sinimets, Henri Punga. Juhendaja Wanda Prost.

Järgmised Peipsiääre valla koolispordi võistlused toimuvad juba uuel, 2026. aastal.

Priit Allikivi

Peipsiääre valla kultuuri- ja vabaajakeskuse sporditööspsialist

18. jaanuaril 2026
kell 14.00

Komöödia ühes vaatuses ja kolmes pildis

Pala Kultuurimajas

TORMA NÄITERINGI ETENDUS
HEINAPALAVIK

Kohandatud Noel Cowardi näidendi järgi

Lavastaja Valdī Reinas

Osades
Kaīlī Kalm, Līsi Rosenberg, Hannes Hanst, Valdī Reinas, Merelī Tubīn, Ruslan Kurris, Terle Roondik-Sild, Aitar Ūnapuu, Terje Tähtjärv

Toetuspääse 10 € (enne etendust sularahas)
MTÜ Torma Kultuur

Со 2-го заседания III состава Волостного собрания Пейпсиääре от 09.12.2025

На тайном голосовании большинством в 11 голосов Пийбе Коёметс была избрана волостным старейшиной Пейпсиääре. Кроме того, были утверждены структура и состав Волостного правительства Пейпсиääре. Членами Волостного правительства, помимо старейшины, назначены: Яан Соиева, Мари Нийтра, Вяйно Кивирюют, Марио Лийва, Трийн Вайно и Таави Пирк. Пеэтер Кийуру, ранее входивший в состав Волостного правительства и занимавший должность заместителя старейшины, свою работу больше не продолжает. В дальнейшем он будет вносить вклад в развитие волости как член Волостного собрания.

Было утверждено создание постоянных комиссий Волостного собрания Пейпсиääре и решено считать избранными по результатам тайного голосования:

- председателем комиссии по социальным вопросам и здравоохранению — Малле Хилпус, заместителем председателя — Юлия Шунина;
- председателем комиссии по образованию, спорту и культуре — Екатерина Тьльникова, заместителем председателя — Меелис Мыйсса;
- председателем бюджетно-развлекательной комиссии — Райдо Тамм, заместителем председателя — Райво Вади;
- председателем комиссии по экономике и окружающей среде — Пеэтер Вагула, заместителем председателя — Маргус Кустала;
- председателем ревизионной комиссии — Свен Сярки, заместителем председателя ревизионной комиссии — Пеэтер Кийуру; членом ревизионной комиссии — Марко Лаанесаар.

Представителями волости Пейпсиääре на общем собрании Союза городов и волостей Эстонии были назначены: председатель Волостного собрания Сирье Леини и её заместитель Райдо Тамм, а также волостной старейшина Пийбе Коёметс и её заместитель Марио Лийва. В собрании представителей Союза городов и волостей Эстонии волость будет представлять волостной старейшина Пийбе Коёметс, её заместителем назначен Марио Лийва.

На общее собрание Союза самоуправлений уезда Тарту представителем волости Пейпсиääре назначена председатель Волостного собрания Сирье Леини, её заместителем — заместитель председателя собрания Райдо Тамм.

В государственном заказе «Заказ аудиторских услуг для волости Пейпсиääре на 2025–2027 годы» победителем признано предложение фирмы OÜ Loodi Finantsid стоимостью 65 869 евро (без НДС). OÜ Loodi Finantsid назначена аудитором консолидированных годовых отчётов волости Пейпсиääре за 2025–2027 годы.

С 1-го заседания III состава Волостного собрания Пейпсиääре от 01.12.2025

На тайном голосовании Сирье Леини была избрана председателем Волостного собрания Пейпсиääре, а Райдо Тамм — заместителем председателя. После выборов председателя и заместителя председателя собрание заслушало заявление Волостного правительства об отставке.

Повестки заседаний и решения доступны в протоколах и записях на сайте волости Пейпсиääре:

протоколы заседаний и записи прямых трансляций можно найти по адресу: www.peipsivald.ee/vallavolikogu/istungid

Кай Пруули
секретарь волости

На фото - III состав Волостного собрания Пейпсиääре.

ФОТО: ТРИЙН ВАЙНО.

Уважаемый житель волости Пейпсиääре

ФОТО: АХТО СООАРУ

Конец года всегда даёт возможность остановиться и оглянуться назад на то, чего мы вместе достигли. Развитие нашей волости рождается из вашего внимания, ваших мыслей и иногда вашей критики. Именно люди создают лицо волости Пейпсиääре и придают силу и сплочённость нашим общинам. Спасибо вам за это.

Здесь я подведу итог инвестициям последних четырёх лет. Инвестиции последних лет ясно пока-

зывают, что мы движемся по пути сбалансированного развития. У каждого района есть своя роль и своё время, и использование ресурсов волости было целенаправленно и продуманно направлено на улучшение жизненной среды. В 2022–2025 годах волость инвестировала более 5 миллионов евро. Наибольшие инвестиции были сделаны в Алатскиви и Колкья, где были реализованы масштабные проекты развития, существенно влияющие на местное сообщество. В Калласте развитие ещё продолжается, а другие районы — Пала, Кууса, Вара — получили инвестиции в меньшем объёме, но новые вложения уже ожидают своей очереди, как в случае с Кууса. Необходимо активное участие сильного местного сообщества в планировании новых инициатив, а также очень важно последовательное поддержание меньших общин со стороны волости.

Такое распределение не является случайным — оно является частью нашего принципа обеспечить, чтобы ни один район не был обделён, и каждая община могла расти и развиваться. И в дальнейшем мы будем сохранять фокус на сбалансированном развитии районов. Сообщество Кууса уже второй год активно участвует в формировании своей общественной среды, и теперь пришло время районам Вара и Пала подумать о больших целях. Инициативы этих общин получают дополнительную поддержку, когда у волости появится возможность участвовать в более крупных проектах Европейского Союза. Но в центре всего этого — вы, люди, которые здесь живут, замечают, заботятся и делятся своими мыслями. Приглашаю вас и в новом году высказывать своё мнение и участвовать в создании общего будущего, ведь чем более открытыми и вовлечёнными

мы будем, тем сильнее будем двигаться вперёд. Для того чтобы все идеи воплотить в жизнь, волости нужны люди. Если ты живёшь здесь, читаешь наши новости, в курсе наших дел, участвуешь, выражаешь своё мнение, зарегистрирован в народонаселении — то этим ты уже вносишь свой вклад в свою общину. Просто будь жителем волости Пейпсиääре. Спасибо! Желаю всем спокойного, светлого и согревающего душу рождественского времени. Пусть праздники будут полны близости, радости и доброты. И когда старый год будет тихо завершаться, желаю вам успехов, радости и деятельного начала нового года.

Счастливого Рождества и хорошего окончания старого года!

Пийбе Коёметс
старейшина волости

НОВОСТИ ВОЛОСТНОГО УПРАВЛЕНИЯ

25 ноября

Для строительства необходимой в общественных интересах сети связи были установлены сервитуты на пяти земельных участках в деревне Alasoo, на двух участках в деревне Vaga и на четырёх участках в городе Kallaste. Условия проектирования были выданы для составления проектов жилого дома и вспомогательных построек на участке Mäeveege в посёлке Alatskivi, а также для составления проекта жилого дома на участке Luigeniidu в деревне Lahe. Разрешение на использование было выдано для ввода в эксплуатацию тренировочной и выгульной площадки для собак на участке Keskpargi в городе Kallaste.

Были утверждены расширение территории и изменение названия детального планирования участка Kaldamänni в деревне Kodavere, а также неиницирование стратегической оценки воздействия на окружающую среду. Утверждены результаты предложения «Замена окон в спортивном зале школы Kolkja в посёлке Kolkja» и признано успешным предложение компании Ajaver OÜ на сумму 4690,15 евро без НДС.

Одобрено лицо, выигравшее проведённый для отчуждения участка Rapna 13 в посёлке Kolkja аукцион, предложившее цену 25 000 евро. Утверждены изменения подбюджетов волости Peipsiääre на 2025 год.

В волостное собрание были переданы следующие проекты решений:

- Утверждение результатов госзакупки «Заказ ау-

диторских услуг для волости Peipsiääre на 2025–2027 годы»

- Инициирование детального планирования участка Kirbiõja в деревне Kodavere, утверждение задания на проектирование и неиницирование стратегической оценки воздействия на окружающую среду
- Волостное правительство одобрило предложение, направленное в виде заявления, о принятии статута старейшины деревни и направило его в волостное собрание на рассмотрение. Также был обсуждён запрос о поддержке Продовольственного банка, и было решено поддержку не оказывать.

11 ноября

Строительные разрешения выданы:

- на участке Veeta в деревне Sääritsa — для строительства теплиц;
- на участке Väike-Kirsi в деревне Rootsiküla — для расширения вспомогательного здания;
- на участке Nurga в деревне Naarpiirea — для установки накопительного устройства. В аренду были переданы принадлежащие волости Peipsiääre нежилые помещения по адресу Sõrguse 4, город Kallaste, общей площадью 12,5 м² и 13,2 м² на период с 12.11.2025 по 30.11.2026. Арендная ставка составляет 2,50 евро за квадратный метр общей площади. Арендаторы также обязаны оплачивать все сопутствующие расходы. НКО Vaga Laegas были переданы бесплатно в пользование (до 31.05.2026) нежилые по-

мещения волости Peipsiääre площадью 73,1 м², расположенные в деревне Vaga. НКО обязаны оплачивать сопутствующие расходы (электроэнергия, теплоэнергия). Оставлено без удовлетворения требование о возмещении ущерба, поданное 30.09.2025, и признан недействительным приказ Волостного правительства Peipsiääre от 14.10.2025 № 497 «Утверждение результатов аукциона по отчуждению волостного имущества». Решено дать согласие на использование волостного автобуса по заявлению FC Peipsi United Junior в период с 12.12.2025–14.12.2025 для участия футбольной команды в международном турнире в Каунасе (Литва).

5 ноября

Решено выделить НКО Pala Kogukonna Noored из статьи бюджета «Управление культурной деятельностью» на 2025 год 560,45 евро для покрытия собственного финансирования проекта, получившего поддержку из программы местных инициатив. Поддержка была получена для проекта «Цифровой скачок палаского сообщества 2025», в рамках которого в помещениях школы Pala и молодёжного центра Pala были установлены цифровые экраны и ИТ-система. Стоимость проекта — 4038,45 евро. Условия проектирования выданы для составления проекта жилого дома на участке Kulli в деревне Koosa, а строительное разрешение выдано для возведения солнечной электростанции на участке Hundiluha в деревне

Matjama. Разрешения на использование выданы для ввода в эксплуатацию солнечной электростанции на участке Madise в деревне Naarpiirea, а также солнечной электростанции и накопительных устройств на участках Mimpri и Reenu в деревне Kokanurga. Признан бесхозным погреб на кадастровом участке Vahtra в деревне Passi. Инициировано детально планирование участка Kaldamänni в деревне Kodavere и утверждено задание на составление детального плана. Согласованы письма-подтверждения для рассмотрения заявок на финансирование двух проектов:

- «Дальнейшее развитие промышленных зон уезда Tartu для укрепления местного потенциала» — собственное софинансирование 22 433,58 евро.
- «Энергосберегающая реновация волостной управы Peipsiääre, этап I» — подтверждено, что при необходимости Волостное правительство Peipsiääre готово покрыть расходы, превышающие сумму поддержки. Утверждены результаты предложения «Приобретение транспортного средства» и успешным признано предложение SKO Motors OÜ на сумму 13 382,26 евро без НДС.

Повестки и протоколы заседаний волостного правительства Пейпсиääре доступны на сайте: www.peipsivald.ee/vallavaltisus/istungid

Кай Пруули
секретарь волости

Uusaasta Pidul

2026

RANNA RAHVAMAJA

31 DETSEMBER

KELL 20:00

ANSAMBEL MAMA

PIDULIK ÕHTUSÖÖK

Piletite eelmüük kuni 21.12.25 35eur
Peoõhtul 45eur
Lapsed 10 eur kuni 8 aastane tasuta.

BRONEERI LAUD TEL 56239091

Avatud baar!

01. jaanuar 2026

01.00 - 05.00

AASTAVAHETUSE DISCO

KOLKJA RAHVAMAJAS

НОВОГОДНЯЯ ДИСКОТЕКА

DJ GRIGORI GRIGOROV

ALATSKIVI LOSSIKINO

2026

21. jaanuaril
Alatskivi lossi galeriisaalis

14.30 ja 19.00
Eeva Mägi uus mängufilm
"Mo Papa"

Tavapilet 6 €
Sooduspilet 5 €

13.01.2026 kell 10.30-13.30

PEIPSIÄRE VAHVA RAHVA KOOL

Koosa rahvamajas

ESINEJAD

Valla arengutest kõnelevad
PEIPSIÄRE VALLAVOLIKOGU JA
VALLAVALITSUSE LIIKMED

Optometrist **HELENA NISU**

Harjutusi sõrmedele

Registreerumine ja transpordisoovist teatamine hiljemalt 7. jaanuariks
tel 510 7867 või margit.soieva@peipsivald.ee

OSTAME

METSAKINNISTUID

RAIEÕIGUST

PÖLLUMAAD

RAIDMEID

53457403
siim@askafor.ee
www.askafor.ee

KUULUTUSED

Ostan metsa- ja põllumaad.
Tel 552 7322.

Ohtlike puude langetamine, halumasinatreenus, kändude freesimine, hekkide ja viljapuude hooldus.
Tel 5668 9761.

Ostame kokku igas seisukorras sõiduautosid, traktoreid, veoautosid kui ka haagiseid. Pakkumised tel 5821 2904.

Lepalaane OÜ ostab parima hinnaga põllumaad. Võib ka olla koos metsa või talu-kohaga. info@lepalaane.ee; tel 5336 3931.

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused. Kirjutage või helistage: coreteloy@gmail.com, tel 5814 2386.

Kogun kinniseid suitsupakke ja tikutoose. Tel 5394 1491.

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja viljapuude hooldus, puude hooldus/vormilõikus, kändude freesimine, vihmaveerennide puhastus, okste ja tüvede äravedu.
www.arborprof.ee, tel 553 7638.

Veoteenus, prügivedu, sõidukite ost. Tel 510 4666.

Müüa 3-toaline korter Alatskivil. 65.5 m². Korteri asub esimesel korrusel. Hind 55 000.- Kui soovid osta või müüa kinnisvara, võta minuga ühendust. Anneli Svatski. Tel. 5331 1520 e-post: anneli.svatski@1partner.ee

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga.
Tel 5630 4306.

Müüa lõhutud küttepuid.
Info: 5345 7403, 5340 3583.

ELAD TARTUMAAL, OLED VANUSES 16-29, EI ÕPI EGA TÖÖTA?

PÖÖRDU NOORTE HEAOLU SPETSIALISTI POOLE >>>

TARTU MAAKONNA NOORTEGARANTII TUGISÜSTEEM
www.tartumaa.ee/noortegarantii

ÕNNITLEME DETSEMBRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI!

97 ANNA PAHHURINA	84 JEVGENIA SAKS
97 LEONORE LATÕŠEVA	84 ÕIE SBITNEVA
96 ANFISA ANI	83 GEORGI ANUŠOV
92 LJUBOV KRIVOGLAZOVA	83 MARE KUUSTEMÄE
91 ANFIA KLJAVINA	82 VASSILI GEDZ
91 ANNE ELKEN	82 REIN HÄRMA
90 NOORA TOOTS	82 VELLO LEHEPUU
90 ANASTASIA KNJAZEVA	82 VALDUR MÜÜRSEPP
89 MAIE RÄTSEP	82 ÜLO LIBLIK
88 EHA UUSEN	82 TATJANA PADAR
88 VARVARA LOVJAGINA	81 SIRJE PÖLD
88 RIMMA VAINOLA	81 ANATOLI GUSSEV
86 MARE TOSSO	80 ELVE POLTAN
86 MIROPIA NIKOLAJEVA	80 FEOFANIJA GOIDINA
86 LUKIA BUŠMANOVA	80 JEVGENIA PADAR
86 OLGA MIKHAYLOVA	70 AIVAR VAASA
85 EILI LASSINIIT	70 VALENTINA VOLOSSOVA
85 MIROPIA FEKLISTOV	70 HILLE OJA
85 URVE KLEBAND	70 HELLE LOGINA
84 KOIT LELLEP	70 LAINE KÄND
84 SALEV LASSI	
84 MAIE PEDASTSAAR	
84 MARE SUKK	
84 LUKIA FROLOVA	

KOGUDUSTES

EELK VARA BIRGITTA KOGUDUS

24.12 kell 15.00 Jõuluõhtu jumalateenistus Vara kirikus.

EELK ALATSKIVI KOGUDUS

Jumalateenistused Alatskivi kirikus pühapäeviti kell 12.30.

24.12 kell 16.00 Jõuluõhtu jumalateenistus.
25.12 kell 12.30 Kristuse sündimispäeva jumalateenistus.
31.12 kell 16.00 vana-aasta õhtu jumalateenistus.
01.01 kell 12.30 Jeesuse nimepäeva ehk uusaasta jumalateenistus.

Alates 04.01.2026 toimuvad jumalateenistused pühapäeviti kell 12.30 koguduse pastoraadis Tartu mnt 13.
EELK Alatskivi koguduse a/a EE371010102021391000

EELK KODAVERE MIHKLI KOGUDUS

Jumalateenistused Kodavere kirikus pühapäeviti kell 10.30.

24.12 kell 18.00 Jõuluõhtu jumalateenistus.
25.12 kell 10.30 Kristuse sündimispäeva jumalateenistus.
31.12 kell 18.00 vana-aasta õhtu jumalateenistus.
01.01 kell 10.30 Jeesuse nimepäeva ehk uusaasta jumalateenistus.

EELK Kodavere Mihkli koguduse a/a EE331010102029040007

PEIPSIÄRE VALD MÄLESTAB

NOVEMBER / DETSEMBER 2025

VIKTOR PROKOPŠIN	19.06.1981 – 14.11.2025
MARIA LEPPIK	30.09.1934 – 21.11.2025
GRIGORI SMUGLIN	30.01.1948 – 24.11.2025
TIIT KOKKA	07.03.1952 – 29.11.2025

TV ANTENN+DIGIBOKS

TRICOLOR, VIASAT, STARMAN

PAIGALDUS JA MÜÜK

GARANTII

Soojuspumpade müük ja paigaldus
Tel 5666 3185

Südamlik tänu Peipsiveere Hooldusravikeskuse töötajatele, kes hoolitsesid hoole ja armastusega meie venna – Tiidu – eest.

Kai ja Maie

Avaldame kaastunnet Margusele ja Marikale vanaema ja ema

MARIA LEPIKU

surma puhul.

Vara Maarahva Selts

Südamlik kaastunne Kai Venele

VENNA

kaotuse puhul.

Töökaaslased Peipsiääre Lasteaiast